

ΠΡΑΞΗ^η/06/2025

Του συλλόγου διδασκόντων του^{ου} Νηπιαγωγείου
ΘΕΜΑ «Ειδική συνεδρίαση για τη Συνολική αποτίμηση του σχολικού έτους 2024 - 2025»

ΣΤ και στο γραφείο συνεδριάσεων του^{ου} Νηπιαγωγείου, ο Σύλλογος Διδασκόντων αποτελούμενος από τις/τους εκπαιδευτικούς κ. κ.:

συνήλθε σήμερα, ημέρα/06/2025 και ώρα σε ειδική συνεδρίαση, ύστερα από πρόσκληση της/του Προϊσταμένης/ου, με θέματα:

«Αποτίμηση του έργου της σχολικής μονάδας για το 2024-2025»

Η συνεδρίαση ξεκίνησε με ενημέρωση από την/τον Προϊσταμένη/ο - Διευθυντή/ντρια του Νηπιαγωγείου, για την κείμενη νομοθεσία και συγκεκριμένα : 1. τον Νόμο 4823/2021 (ΦΕΚ 136/03.08.2021), 2. Την Υ.Α. 108906/ΓΔ4/07-09-2021 (ΦΕΚ Β' 4189Β/ 10.09.2021), 3. την ΥΑ 122756/ΓΔ4/29-09-2021 (ΦΕΚ 4501Β/2021), 4. Τον Νόμο 4692/2020 (ΦΕΚ 111/12.06.2020, 5. Την Εγκύκλιο για το χρονοδιάγραμμα υποβολής του Συλλογικού Προγραμματισμού, των Σχεδίων Δράσης και της Ετήσιας Εκθεσης Εσωτερικής Αξιολόγησης των σχολικών μονάδων με αρ. πρωτ. 120071/ΓΔ4/14-10-2024, 6. Την εγκύκλιο 123094/ΓΔ4/18-10-2024 Υπενθύμιση καταληκτικών ημερομηνιών για το σχολικό έτος 2024-2025, 7. Τις σχετικές οδηγίες του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΙΕΠ) που βρίσκονται στις ηλεκτρονικές διευθύνσεις :

<https://iep.edu.gr/el/odigoi-kai-ergaleia-m/2024> , http://iep.edu.gr/images/axiologisi/odigos_axiologisis_sept_2021_v2.pdf, και https://iep.edu.gr/images/axiologisi/odigos/2024-12-03_%CE%95%CE%BD%CE%B4%CE%B5%CE%B9%CE%BA%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AC_%CE%B5%CF%81%CE%B3%CE%B1%CE%BB%CE%B5%CE%AF%CE%B1_Sep.2024.pdf , <https://iep.edu.gr/el/odigoi-kai-ergaleia-m>

Στη συνεδρίαση του Συλλόγου Διδασκόντων κατατέθηκαν και παρουσιάστηκαν τα σχέδια δράσης της σχολικής μονάδας, τα οποία έχουν αναρτηθεί στη σχετική πλατφόρμα του ΙΕΠ, καθ' όλη τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς, κατά φάση ανάρτησης, όπως ορίζεται από τη σχετική νομοθεσία. Τα σχέδια δράσης που έχουν αναρτηθεί βρίσκονται εκτυπωμένα και αποθηκευμένα στο σχετικό αρχείο της σχολικής μονάδας.

Ακολούθησε γόνιμη και δημιουργική διαλογική συζήτηση, κατά την οποία κατατέθηκαν και εκφράστηκαν απόψεις, ιδέες και κείμενα στο Σύλλογο Διδασκόντων, τα οποία αφορούν στη συνολική αποτίμηση του σχολικού έτους 2024-2025.

Ολα τα παραπάνω έλαβε υπόψη του ο Σύλλογος Διδασκόντων για να αποφασίσει.

Ως εκ τούτων α π ο φ α σ ί ζ ε ι **ομόφωνα ή κατά πλειοψηφία (επιλέγεται αναλόγως)** για την αποτίμηση του σχ. Έτους 2024-2025 το παρακάτω κείμενο, το οποίο θα αναρτηθεί στη σχετική πλατφόρμα ως έχει:

Τελική αποτίμηση ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ
έτος αναφοράς: 2024-2025
Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΜΟΝΑΔΑΣ

Οι δράσεις που υλοποιήσαμε κατά το σχολικό έτος 2024-2025 υποδεικνύουν, με σαφήνεια, ότι όλες οι πτυχές της εκπαιδευτικής και παιδαγωγικής λειτουργίας συνδέονται στενά με τις κοινωνικές, οικονομικές και πολιτισμικές συνθήκες που επικρατούν στο μεγαλύτερο μέρος της κοινωνίας. Επιπλέον, αυτές οι συνθήκες επηρεάζονται από τον τρόπο και τους όρους με τους οποίους η Πολιτεία και το ΥΠΑΙΘΑ αντιμετωπίζουν αυτές τις παραμέτρους στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Το Νηπιαγωγείο μας λειτουργεί σε μια περιοχή με πολύπλοκα κοινωνικά, πολιτιστικά και οικονομικά χαρακτηριστικά. Οι εκπαιδευτικοί και οι οικογένειες των μαθητών αποτελούν ένα πολυσύνθετο μωσαϊκό που περιλαμβάνει πληθυσμούς με ποικίλα κοινωνικά, οικονομικά, πολιτιστικά και μορφωτικά χαρακτηριστικά, καθώς και ένα σημαντικό ποσοστό ευπαθών κοινωνικών ομάδων.

Τίθεται, λοιπόν, ένα ερώτημα: Θα αγνοήσουμε τις συνολικές συνθήκες και την υλοποιούμενη εκπαιδευτική πολιτική, προς χάριν «δημοσιοποίησης» ιδιαιτεροτήτων; Κάτι τέτοιο θα οδηγήσει σε ανταγωνιστική αντίληψη των σχολείων, σε πιθανές ωραιοποιήσεις της δημόσιας εικόνας ή σε στρεβλώσεις και παρερμηνείες, μακριά από τις ανάγκες των μαθητών/τριών μας. Εξάλλου οι εκπαιδευτικές και παιδαγωγικές μας δράσεις είναι δημόσιες και γνωστές στη σχολική μας κοινότητα και είναι αποτυπωμένες, κατόπιν συζήτησης στις αποφάσεις του Συλλόγου Διδασκόντων. Η αποτύπωση ιδιαιτεροτήτων μπορεί να αδικεί τον πλούτο της εκπαιδευτικής ζωής, οδηγώντας σε μια μετέωρη ιεράρχηση και κατηγοριοποίηση, που αποσπά την προσοχή από τον κεντρικό παιδαγωγικό στόχο: τη μορφωτική στήριξη και την προαγωγή του μαθητικού πληθυσμού και την εξέλιξη της κριτικής σκέψης και της κοινωνικοποίησης κάθε μαθητή. Γι' αυτό επιλέγουμε να εστιασούμε την προσοχή μας αποκλειστικά στα γενικά χαρακτηριστικά.

Ζητήματα που Πρέπει να Επιλυθούν

1. Η αναγνώριση και ενίσχυση του Ρόλου των Εκπαιδευτικών ενισχύει την εκπαιδευτική διαδικασία. Παροχή επαρκών πόρων, αύξηση των μισθών, επιμόρφωση στη βάση των ενδιαφερόντων των εκπαιδευτικών και την αναγνώριση της σημασίας της εργασίας τους.

2. Προγράμματα επιμόρφωσης για όλους τους εκπαιδευτικούς, με απαλλαγή από τα διδακτικά καθήκοντα, εστιασμένη σε ανάγκες που διατυπώνονται και επιλέγονται από τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς, με δωρεάν δημόσιο χαρακτήρα και με ευθύνη των Παιδαγωγικών Τμημάτων. Επαναλειτουργία της μετεκπαίδευσης.

3. Η εξασφάλιση Επαρκών Υποδομών, υλικών, κτιριακών και ηλεκτρονικών είναι κρίσιμη για την ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης. Οι

σχολικές μονάδες πρέπει να διαθέτουν σύγχρονες και ασφαλείς εγκαταστάσεις, εξοπλισμένες με την απαραίτητη τεχνολογία για την υποστήριξη της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

4. Η επαρκής Δημόσια Χρηματοδότηση της Εκπαίδευσης είναι απαραίτητη για την κάλυψη των λειτουργικών αναγκών των σχολικών μονάδων. Πρέπει να είναι σταθερή, διαφανής, επαρκής και να εξασφαλίζει ότι όλα τα σχολεία έχουν τα απαραίτητα μέσα για να υποστηρίξουν την εκπαιδευτική τους αποστολή.

5. Η λειτουργία Αντισταθμιστικών Δομών όπως τα Τμήματα Ένταξης, η ψυχολογική και υγειονομική υποστήριξη, είναι κρίσιμη για την υποστήριξη των μαθητών/τριών και ιδιαίτερα αυτών που προέρχονται από ευάλωτες κοινωνικές ομάδες. Στελέχωση με μόνιμο, επαρκές και εξειδικευμένο προσωπικό και να υποστηρίζονται με την αναγκαία χρηματοδότηση, ώστε κανένα παιδί να μη βρίσκεται εκτός δημόσιας εκπαίδευσης.

6. Η σταθερή μόνιμη εργασία Οργανικής Σχέσης των εκπαιδευτικών είναι βασική για την ανάπτυξη διαρκών και ουσιαστικών σχέσεων με τους μαθητές και τις οικογένειές τους. Η εργασιακή ασφάλεια επιτρέπει στους εκπαιδευτικούς να επικεντρωθούν στη διδασκαλία και την παιδαγωγική τους αποστολή.

7. Η ενσωμάτωση της Κριτικής των Εκπαιδευτικών στα Αναλυτικά Προγράμματα είναι απαραίτητη για την ανάπτυξη ενός προγράμματος σπουδών που να ανταποκρίνεται στις πραγματικές ανάγκες των μαθητών. Οι εκπαιδευτικοί, μέσω της εμπειρίας τους, μπορούν να προσφέρουν πολύτιμες προτάσεις για το περιεχόμενο, καθώς και την αναγκαιότητα και το είδος των διδακτικών υλικών, που πρέπει να παρέχονται δωρεάν.

8. Η ενίσχυση των Ευάλωτων Κοινωνικών Ομάδων. Πολιτικές που προάγουν την κοινωνική ένταξη, ανταποκρίνονται στις ανάγκες, καταπολεμούν τις ανισότητες, την κατηγοριοποίηση και τους αποκλεισμούς, διαμορφώνουν όρους κοινωνικής δικαιοσύνης στο εκπαιδευτικό σύστημα.

9. Ενίσχυση των Βιβλιοθηκών και της Τέχνης. Η πρόσβαση σε βιβλία, η συμμετοχή σε καλλιτεχνικές δραστηριότητες και η δωρεάν παρακολούθηση παραστάσεων προάγουν την κριτική σκέψη, τη δημιουργικότητα και την πολιτισμική ανάπτυξη.

Τα παραπάνω ζητήματα παραμένουν άλυτα από την Πολιτεία.

Διευκρινίζουμε, ότι η ποσοτικοποίηση στην οποία οφείλουμε να προχωρήσουμε εξαιτίας της υποχρεωτικής ποσοτικής αποτύπωσης στην εφαρμογή αυτή, στερείται επιστημονικής εγκυρότητας, και ως εκ τούτου δεν συναινεί σε αυτήν η επιστημονική, παιδαγωγική και επαγγελματική μας κρίση.

B. ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Παιδαγωγική και μαθησιακή λειτουργία

B.1.1 Διδασκαλία, μάθηση και αξιολόγηση (Βαθμός: 4)

Στη Συνεδριακή Ημερίδα με θέμα: «Αναλυτικά Προγράμματα - Στοιχεία - Προσεγγίσεις - Κριτική» που πραγματοποιήθηκε στις 6 Μαΐου 2025 στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας <https://youtu.be/WtHyvflP2b4>, τα πρακτικά της οποίας εκδόθηκαν ηλεκτρονικά <http://doe.gr/wp-content/uploads/2025/05/08-DOE-HMERIDA-BOLOS-6-5.pdf>, επισημάνθηκαν για τα Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών τα παρακάτω ζητήματα.

Δεδομένου ότι τα αναλυτικά προγράμματα σπουδών αποτελούν τον καταστατικό χάρτη του εκπαιδευτικού συστήματος, ορίζουν τι, πότε, πόσο και πώς θα διδαχθεί. Επιπλέον αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του θεσμικού πλαισίου της εκπαίδευσης, συγκροτούν τον ιδεολογικό προσανατολισμό, συμπυκνώνουν το πνεύμα της επίσημης παιδαγωγικής, ορίζουν διδακτικούς στόχους.

Τόσο το νέο ΑΠ όσο και οι «καινοτομίες» που αιφνιδιαστικά καλούνται να υλοποιήσουν οι νηπιαγωγοί απέχουν από όσα διακηρύττουν. Ενώ στις αναφορές της φυσιογνωμίας του Νηπιαγωγείου και στις αρχές διαμόρφωσης του πλαισίου για την οργάνωση της μάθησης διαβάζουμε ότι πρόκειται για ένα ευέλικτο και ανοιχτό ΑΠ, ότι το παιδί βρίσκεται στο επίκεντρο της μαθησιακής διαδικασίας, ότι η στόχευση είναι η ολόπλευρη ανάπτυξη μέσω της διαμόρφωσης πλούσιων μαθησιακών περιβαλλόντων που σέβονται τον ρυθμό και τον τρόπο που μαθαίνει κάθε παιδί – αρχές που δε διαφοροποιούνται απ' αυτές του προηγούμενου ΑΠ-, βρισκόμαστε μπροστά σε μια διαφορετική πραγματικότητα.

Στο ΑΠ περιγράφονται οι γνώσεις, δεξιότητες και στάσεις που επιδιώκεται να κατακτήσει κάθε παιδί. Πρόκειται για έννοιες συμπληρωματικές στις διαδικασίες μάθησης, οι οποίες βρίσκονται σε αλληλεπίδραση αλλά η έμφαση σε κάθε μια απ' αυτές αλλάζει τον χαρακτήρα των Αναλυτικών Προγραμμάτων. Η περιγραφή του περιεχομένου των γνώσεων παραπέμπει σε γνωσιοκεντρικά ΑΠ κι ενώ η καλλιέργεια δεξιοτήτων με απώτερο στόχο την εξέλιξη των παιδιών σε ενεργούς πολίτες, ικανούς να καινοτομούν, να συνεργάζονται, να παίρνουν πρωτοβουλίες, να έχουν κριτική και δημιουργική σκέψη, μπορεί να τοποθετηθεί σε ένα σύγχρονο θεωρητικό πλαίσιο, το περιεχόμενό τους, το πώς αυτές προσδιορίζονται αλλά και ο τρόπος με τον οποίο κατακτώνται είναι αυτά που στην ουσία καθορίζουν το ζητούμενο. Οι δεξιότητες του ενεργού πολίτη είναι εγκάρσιες δεξιότητες, δεν κατακτώνται ad hoc, σε συγκεκριμένες συνθήκες και προγράμματα, αλλά εξελίσσονται σε βάθος χρόνου και διατρέχουν όλες τις πτυχές της ζωής του ατόμου.

Στο νέο ΑΠ του Νηπιαγωγείου και στα «καινοτόμα προγράμματα» όπως τα Εργαστήρια Δεξιοτήτων και οι Δράσεις Ενεργού Πολίτη, διαφαίνονται τεχνοκρατικές τάσεις, καθώς εστιάζουν στον δομημένο σχεδιασμό, στη γρήγορη δράση και στην «αποτελεσματικότητα». Πρόκειται στην ουσία για στροφή σε κλειστές διαδικασίες και παρά τις διακηρύξεις, στροφή προς τη γνωσιοκεντρική μάθηση. Δεν τοποθετούν στο κέντρο της εκπαιδευτικής διαδικασίας το παιδί, στερούν τον χρόνο που χρειάζονται τα υποκείμενά της για να αλληλεπιδράσουν, να συμμετέχουν ενεργά και να συνδιαμορφώσουν τον σχεδιασμό των δράσεων, ακυρώνουν τα περιθώρια συμπερίληψης και υποβιβάζουν τελικά την ψυχική και συναισθηματική ανάπτυξη του παιδιού.

Σ' ένα τέτοιο πλαίσιο ο ρόλος του εκπαιδευτικού αλλάζει: λειτουργεί υπό καθεστώς πίεσης για να διδάξει κάποια «ύλη», καλείται συχνά να εφαρμόσει προαποφασισμένα προγράμματα, χωρίς να έχει πια πολλά περιθώρια να αφουγκραστεί τα παιδιά, τις αφετηρίες και τις ανάγκες τους για να προσαρμόσει νοηματοδοτημένες σ' αυτά δράσεις και να αποκλίνει από τον αρχικό σχεδιασμό.

Τέλος, το πλαίσιο εισαγωγής του νέου ΑΠ είναι προβληματικό: χωρίς ουσιαστική διαβούλευση με την εκπαιδευτική κοινότητα, σε συνθήκες τεράστιας διοικητικής επιβάρυνσης και χωρίς ουσιαστικά να επιμορφωθούν οι εκπαιδευτικοί, αφού οι όποιοι κύκλοι επιμόρφωσης ήταν υποτυπώδεις.

Από τη στατιστική επεξεργασία των δεδομένων των ερευνητικών ερωτηματολογίων της ΔΟΕ προκύπτει ότι το 93,3% των νηπιαγωγών θεωρεί ότι η εισαγωγή επιμέρους διακριτών διδακτικών/γνωστικών αντικειμένων οδηγεί σε «σχολιοποίηση» του Νηπιαγωγείου. Η κατάτμηση του προγράμματος με την εισαγωγή των Αγγλικών και των εργαστηρίων δεξιοτήτων μειώνει τον ποιοτικό χρόνο για ολόπλευρη ανάπτυξη (92,4%) και επηρεάζει αρνητικά το παιχνίδι (77%), την υλοποίηση εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων (81,7%) και την επεξεργασία θεμάτων που συνάδουν με τα ενδιαφέροντα και τις ανάγκες της τάξης (76,7%). Επίσης, ένα σημαντικό ποσοστό (53,2%), θεωρεί ότι η κατάτμηση δυσχεραίνει την αλληλεπίδραση και την επικοινωνία μεταξύ των παιδιών.

Όσον αφορά στα Εργαστήρια Δεξιοτήτων, το 91,5% θεωρεί ότι η εκ των προτέρων επιλογή θεμάτων δεν συνάδει με τη φιλοσοφία του προγράμματος του νηπιαγωγείου, το 93% θεωρεί ότι δεν υπάρχουν περιθώρια ανίχνευσης των αναγκών και των ενδιαφερόντων της τάξης ενώ το 89,7% πιστεύει ότι ο τρόπος υλοποίησής δεν είναι κατάλληλος για την επίτευξη των στόχων τους. Εξάλλου, σύμφωνα με το 97,4%, το πρόγραμμα του Νηπιαγωγείου ως τώρα έδινε τη δυνατότητα ενασχόλησης με αντίστοιχα θέματα.

B.1.2 Σχολική διαδρομή – φοίτηση (Βαθμός: 4)

Στην εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε στις 2 Φεβρουαρίου 2025 με θέμα: «Ανισότητες, σχολική αποτυχία. Ατομική ευθύνη ή κοινωνική ζήτηση; Εκπαιδευτικές και κοινωνικές παράμετροι του έργου των εκπαιδευτικών», <https://www.youtube.com/live/NqHyMMXn6rg> και η οποία εκδόθηκε ηλεκτρονικά <http://doe.gr/wp-content/uploads/2025/05/02-DOE-2-2-1.pdf>, διατυπώθηκαν οι παρακάτω επισημάνσεις:

Οι οικονομικές και κοινωνικές ανισότητες μεταφέρονται στο εκπαιδευτικό σύστημα και αποτυπώνονται στις γνώσεις και τις ικανότητες των μαθητών μας. Οι κυρίαρχες αντιλήψεις στο εκπαιδευτικό πεδίο ορίζουν ως βασικό πρόταγμα την αποδοτικότητα, την αριστεία, την αξιολόγηση των επιδόσεων μέσα από τυποποιημένες διαδικασίες ελέγχου και από μετρήσιμους δείκτες. Κυριαρχούν η ατομική λογική και ο ανταγωνισμός.

Αυτή όμως η λογική «ξεχνάει» τους κοινωνικούς καθορισμούς, τα κοινωνικά εμπόδια και τις ανισότητες που αποκλείουν τους/τις πιο αδύναμους/ες μαθητές/τριες. Το πολιτισμικό, μορφωτικό κεφάλαιο της οικογένειας και η κοινωνικοοικονομική της κατάσταση, ακολουθεί το παιδί στις εκπαιδευτικές βαθμίδες, σύμφωνα με τις επιστημονικές έρευνες. Η χαμηλή σχολική επίδοση χαρακτηρίζει σε πολύ μεγάλο βαθμό τα παιδιά των ευάλωτων κοινωνικοοικονομικών ομάδων. Το ζήτημα της σχολικής αποτυχίας αποτελεί απόλυτη συλλογική/κοινωνική ευθύνη. Η Πολιτεία οφείλει να νιώθει ευθύνη απέναντι στα ευάλωτα μέλη της και να παίρνει μέτρα συμβάλλοντας στη μείωση των εκπαιδευτικών ανισοτήτων.

Η κουλτούρα του σχολείου δεν είναι ουδέτερη κοινωνικά. Το σχολικό περιβάλλον και τα αναλυτικά προγράμματα είναι περισσότερο προσαρμοσμένα σε παιδιά των πιο προνομιούχων κοινωνικών στρωμάτων, ενώ για τα παιδιά των ευάλωτων κοινωνικών στρωμάτων/μεταναστών, η σχολική ένταξη αποτελεί μετάβαση σε ένα διαφορετικό πολιτισμικά περιβάλλον. Όταν το σχολείο λαμβάνει υπόψη μόνο τις ατομικές ικανότητες, αναπαράγει κοινωνικές ιεραρχίες, διαμορφώνοντας συνάφεια ανάμεσα στην επίδοση και την κοινωνική πρόλευση. Αυτή η διαπίστωση θέτει σε αμφισβήτηση την αντίληψη ότι η επίδοση είναι κατά βάση ατομική υπόθεση που εξαρτάται από την ατομική ικανότητα, την ευφυΐα, την εξυπνάδα, την κληρονομικότητα κλπ.

Αντιστοίχως είναι λάθος να θεωρείται ότι η σχολική επιτυχία/αποτυχία είναι αποκλειστική ατομική ευθύνη των εκπαιδευτικών. Όλες οι διεθνείς έρευνες καταδεικνύουν ότι οι συνθήκες παιδαγωγικής ελευθερίας των εκπαιδευτικών λειτουργούν υπέρ των μορφωτικών δικαιωμάτων των μαθητών και αναστέλλουν φαινόμενα σχολικής αποτυχίας και σχολικής εγκατάλειψης.

Ταυτόχρονα το δημόσιο σχολείο έχει εγκαταλειφθεί από την πολιτεία. Υποχρηματοδοτούμενο, με αναχρονιστικές υποδομές, αναντίστοιχες των σύγχρονων αναγκών, γίνεται εύκολος στόχος για τα ιδιωτικά συμφέροντα και συμβάλλει δραστικά στη σχολική αποτυχία.

Για να αντιμετωπιστούν οι εκπαιδευτικές ανισότητες εκτός από τα ζητήματα των υποδομών και των υλικών πόρων, χρειάζεται κυρίως να αλλάξει ο προσανατολισμός της εκπαίδευσης, οι στόχοι της, οι επιδιώξεις, το περιεχόμενο, τι διδάσκει, οι μέθοδοι, πώς τα διδάσκει, καθοριστικοί παράγοντες αποκλεισμών. Χρειάζεται να συσχετιστεί η εκπαίδευση με την έννοια της κοινωνικής δικαιοσύνης. Αυτό σημαίνει ότι το σχολείο πρέπει να είναι για όλους και όλους, με έμφαση στους περισσότερους ευάλωτους, χωρίς διαχωρισμούς-αποκλεισμούς σε επιτυχημένους/αποτυχημένους, να αντιμετωπίζεται η εκπαίδευση ως δημόσιο αγαθό.

Όσο περισσότερο το σχολείο θα προσανατολίζεται στη θεωρία της «κοινωνικής αποτελεσματικότητας» αλλά και στην επιδίωξη επιδόσεων, τόσο περισσότερο θα εντείνεται ο έλεγχος και η διαφοροποίηση. Η επιτυχής αντιμετώπιση του φαινομένου της σχολικής «αποτυχίας»- διαρροής συνδέεται σε μεγάλο βαθμό: i) με τη μείωση του αριθμού των παιδιών στην τάξη, ii) την πλήρη στελέχωση των Τμημάτων Ένταξης για όλους τους μαθητές από οργανικά τοποθετημένους εκπαιδευτικούς, iii) την κάλυψη όλων των αναγκών υποδομών από την Πολιτεία και iv) την ενίσχυση των οικογενειών των μαθητών/τριών μας τόσο στην κοινωνικοοικονομική τους κατάσταση, όσο και στην ύπαρξη δημόσιων υποστηρικτικών θεσμών στο πλαίσιο της κοινότητας.

B.1.3 Σχέσεις μεταξύ μαθητών / μαθητριών (Βαθμός: 4)

Στην εκδήλωση «Εκπαιδευτική κοινότητα. Επικοινωνία και συνεργασία ή πλατφόρμες και ποινικοποίηση;», που πραγματοποιήθηκε στις 26.01.2025

(<https://www.youtube.com/watch?v=Sd9HfSFweiw>) και η οποία εκδόθηκε σε ηλεκτρονική έκδοση (http://doe.gr/wp-content/uploads/2025/05/01-DOE-26_1-1.pdf), αναδείχθηκαν πολλές από τις πτυχές που αφορούν το ζήτημα της διαχείρισης των αποκλινουσών συμπεριφορών μαθητών/τριών, στο πλαίσιο της σχολικής κοινότητας. Πιο συγκεκριμένα έγινε αναφορά στην υπερπροβολή από τα Μ.Μ.Ε. των περιστατικών βίας με πρωταγωνιστές ανηλίκους και τη συνεπαγόμενη καλλιέργεια κρίσης εμπιστοσύνης και φόβου στην κοινωνία (ηθικού πανικού), που δεν εδράζεται στην πραγματικότητα, όπως καταγράφεται στα επίσημα στοιχεία. Καταδείχτηκε ότι η παραπληρωματική-παραβατική συμπεριφορά παιδιών και εφήβων είναι πολυπαραγοντικό φαινόμενο με σαφείς κοινωνικούς καθορισμούς. Η παραβατική συμπεριφορά των ανηλίκων ερμηνεύεται τις περισσότερες φορές ως αποτέλεσμα κοινωνικών αποτυχιών και είναι ένδειξη αδυναμίας των ενηλίκων να δώσουν εναλλακτικά κανάλια έκφρασης στη νέα γενιά. Σε αντιδιαστολή προς την κρατούσα αντίληψη εφαρμογής κατασταλτικών πολιτικών (π.χ. αποβολές, φυλάκιση ανηλίκων, ποινές σε γονείς) -που έχει αποδειχθεί διεθνώς ότι επιδεινώνουν το φαινόμενο της παιδικής και εφηβικής βίας και δημιουργούν περαιτέρω ανισότητες- προτάθηκε ένα ανθρώπινο, συμπεριληπτικό και συμμετοχικό σχολείο με κύτταρο τη συνεργατική τάξη που καλλιεργεί την αλληλεγγύη, ενισχύει τη δημοκρατική κουλτούρα, την εμπιστοσύνη και την ενεργή εμπλοκή όλων των μελών της σχολικής κοινότητας.

Στην εκδήλωση «Ποια παιδαγωγική για την εκπαίδευση των μαθητών - μαθητριών μας στη δημοκρατία, την εποχή της τεχνητής νοημοσύνης;» που πραγματοποιήθηκε στις 15.02.2025

(<https://youtube.com/live/i5bwTPkMsRs?feature=share> (gr) <https://youtube.com/live/Fnq-HPEQAE?feature=share> (fr)) και εκδόθηκε σε ηλεκτρονική έκδοση (http://doe.gr/wp-content/uploads/2025/05/03-DOE-15_2-1.pdf) αναπτύχθηκαν οι έννοιες της συνεργατικής γνώσης, διδασκαλίας και μάθησης με στόχο ένα σχολείο που καλλιεργεί τη δημοκρατία, την αλληλεγγύη και την κοινωνική χειραφέτηση, απέναντι σε κάθε είδους ανελευθερία, τεχνοκρατική κηδεμονία, χρησιμοθηρική-εργαλειακή αξιοποίηση της γνώσης και της ανθρώπινης δημιουργικότητας στην υπηρεσία της αγοράς. Αναλύοντας τις δυνατότητες, τους κινδύνους και τις προκλήσεις που προκύπτουν από την είσοδο της τεχνητής νοημοσύνης στην εκπαιδευτική διαδικασία ο εισηγητής τοποθετεί στο κέντρο της προβληματικής του την θεσμοθετημένη άσκηση των μαθητών/τριών στη δημοκρατία μέσω της ανακάλυψης των αρετών της συνεργασίας:

- την καλλιέργεια της ελευθερίας της έκφρασης με ακρίβεια και υπευθυνότητα.
- την ανάπτυξη κουλτούρας διαλόγου και επιχειρηματολογίας.
- τη διαμόρφωση αξιακών επιλογών και ηθικής συνείδησης.
- την ανάδειξη της συνεργασίας και της έννοιας του κοινού καλού.
- τον σεβασμό στη διαφορά και στην κοινή γνώση (συμπερίληψη χωρίς αποκλεισμούς).
- την ενίσχυση της κριτικής σκέψης και της ικανότητας αμφισβήτησης.

Συνεργατικές πρακτικές, όπως το συμβούλιο της τάξης ως ένα δυναμικό εργαλείο ανάπτυξης των διαπροσωπικών σχέσεων των μαθητών, κατασκευής, οργάνωσης και συγκρότησης των σκέψεων και των ιδεών τους και συνειδητοποίησης της αναγκαιότητας για συλλογική έκφραση και δράση, ενεργοποιούν το σύνολο των σχέσεων που διαμορφώνονται στη σχολική αίθουσα. Οικοδομούν κουλτούρα διαλόγου μεταξύ των μαθητών/τριών, τον οποίο αντιλαμβάνονται ως οργανικό στοιχείο της δημοκρατικής συγκρότησης και μετασχηματισμού της κοινωνίας. Το συμβούλιο της τάξης εκπαιδεύει τους μαθητές στον συγκροτημένο διάλογο- ως καθαυτό μάθημα δημοκρατίας- που απαιτεί κανόνες και επιδιώκει τη σύνθεση των διαφορετικών απόψεων αναζητώντας το κοινό καλό όχι ως άθροισμα προσωπικών συμφερόντων αλλά ως υπέρβαση αντιθέσεων. Η εκπαίδευση πρέπει να προστατεύει τη δημοκρατία από την τεχνοκρατική ή «τεχνητή» της υποβάθμιση. Η παρουσία του δασκάλου είναι αναγκαία ως φορέας σχέσης, αξιών, εμπύχωσης και δημοκρατικής χειραφέτησης.

Από την έρευνα που σχεδιάστηκε από τη Δ.Ο.Ε. προκύπτουν τα εξής στοιχεία:

Οι εκπαιδευτικοί αναγνωρίζουν ως σοβαρά εμπόδια κατά την υλοποίηση συνεργατικών μορφών μάθησης τον μεγάλο αριθμό μαθητών ανά τμήμα (88,7%), διοικητική πίεση που τους ασκείται (88,36%), η πίεση εξαιτίας των μαθησιακών στόχων του ΑΠ και της εισαγωγής νέων αντικειμένων σε συνδυασμό με τον διαθέσιμο διδακτικό χρόνο (88,33%) και το ανταγωνιστικό πλαίσιο του εκπαιδευτικού συστήματος (69,48%).

B.1.4 Σχέσεις μεταξύ μαθητών / μαθητριών και εκπαιδευτικών (Βαθμός: 4)

Στην εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε στις 04.05.2025 (<https://youtube.com/live/RnD4WW4jBhk?feature=share>) και η οποία εκδόθηκε (http://doe.gr/wp-content/uploads/2025/05/07-DOE-4_5.pdf) καθώς και στην εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε στις 15.02.2025 (<https://youtube.com/live/i5bwTPkMsRs?feature=share>) και η οποία εκδόθηκε ηλεκτρονικά (http://doe.gr/wp-content/uploads/2025/05/03-DOE-15_2-1.pdf) παρουσιάστηκαν σημαντικές απόψεις για τον ρόλο των σχολικών βιβλιοθηκών και της ανάγνωσης ως παραγόντων που επιδρούν θετικά στις σχέσεις στο σχολείο, τόσο μεταξύ μαθητών – μαθητριών, όσο και μεταξύ μαθητών – εκπαιδευτικών. Συγκεκριμένα:

Οι σχέσεις αποτελούν μια σύνθετη, πολυεπίπεδη και δυναμική διαδικασία, που συντελούνται και διαμορφώνονται στον πολυεπίπεδο χώρο του σχολείου, όπου εμπλέκονται δυναμικά φυσικό και ψυχοκοινωνικό περιβάλλον, διοίκηση, ενδιαφέροντα, υποχρεώσεις και δικαιώματα. Οι σχέσεις

που διαμορφώνονται σε ένα τέτοιο πλαίσιο δεν είναι σχέσεις μόνο διαπροσωπικές ή σχέσεις φιλικές. Διαμεσολαβούνται από πολιτικές, έχουν πίσω τους όλη τη δυναμική, των ομαδικών σχέσεων, αποτελούν δε σημαντική διάσταση του παιδαγωγικού κλίματος της τάξης καθώς έρευνες έχουν καταδείξει, πως θετικές σχέσεις συνδέονται με υψηλά μαθησιακά και γνωστικά οφέλη και ασκούν ισχυρές και διαρκείς επιδράσεις στη ζωή των μαθητών/τριών.

Δεν υπάρχει καμία χρηματοδότηση για την οργάνωση των βιβλιοθηκών των Νηπιαγωγείων, τη στιγμή που η επαφή, η ενασχόληση και η πρόσβαση στο βιβλίο στην προσχολική ηλικία, μπορούν να συμβάλλουν αποτελεσματικά στην καλλιέργεια αναγνωστικής κουλτούρας και στην ενίσχυση της απολαβής του αγαθού της λογοτεχνίας σε μια ανοιχτή κοινωνική προσέγγιση όπου αυτή συναντάται με τη διαφοροποιημένη παιδαγωγική δραστηριότητα.

Πρέπει να δώσουμε σε όλα τα παιδιά τις ίδιες ευκαιρίες, ανεξάρτητα από το οικογενειακό υπόβαθρο στο οποίο προέρχονται.

Οι έρευνες έχουν δείξει ότι στα σχολεία που υπήρχαν σχολικές βιβλιοθήκες αμβλύνθηκαν οι εκπαιδευτικές ανισότητες. Η μαγική ώρα της μεγάλωφνης ανάγνωσης λειτουργεί ως αντίδοτο στη διάσπαση της προσοχής της σύγχρονης κατακερματισμένης οικογένειας/κοινωνίας, καθώς και στο ανεκπλήρωτο της τεχνολογίας και έχει πολλαπλά συναισθηματικά οφέλη. Η βιβλιοθήκη είναι περιβάλλον εγγραμματισμού αλλά κι ένα πολυλειτουργικό μέσο για την ανάπτυξη δεσμού αγάπης με το βιβλίο και φιλιαναγνωσίας. Είναι χώρος επικοινωνίας, σύνδεσης, ανταλλαγής απόψεων και ανταποκρίσεων, μια γέφυρα με την οικογένεια. Και φυσικά η βιβλιοθήκη στο Νηπιαγωγείο είναι πάντα αφορμή για έρευνα και δημιουργικότητα.

Κρίνεται αναγκαία η δημιουργία βιβλιοθηκών σε κάθε σχολείο, με πλήρη υποστήριξη σε βιβλία και υλικοτεχνικές υποδομές και γενναία χρηματοδότηση, έτσι ώστε: α) να δημιουργηθεί ένα δίκτυο βιβλιοθηκών και για τα Νηπιαγωγεία που θα αποτελέσει οργανικό κομμάτι για όλη την σχολική κοινότητα, με διάρκεια, συνέχεια και συνέπεια, β) να έχουν όλα τα παιδιά την ευκαιρία, ανεξάρτητα από το κοινωνικοπολιτισμικό τους περιβάλλον, να έρθουν σε επαφή από μικρή ηλικία με το βιβλίο και τα οφέλη του: την προαγωγή της φαντασίας, της δημιουργικότητας, την απόλαυση της γνώσης και το ενδιαφέρον για τη γνώση, την ανάδειξη μορφωτικού κινήτρου, την καλλιέργεια της τέχνης και της φιλιαναγνωσίας, γ) να ενισχυθεί το πλέγμα των σχέσεων τόσο μέσα στο σχολείο, όσο και στην ευρύτερη κοινότητα, συμπεριλαμβανομένης της οικογένειας, συμβάλλοντας στην άρση των κοινωνικών ανισοτήτων.

Όπως επισημαίνεται σε διεθνή μεταέρευνα (Acton & Glasgow, 2015) σε συνθήκες ανταγωνισμού και ατομικισμού, οι κοινωνικές σχέσεις υποτάσσονται σε μια τεχνικοποίηση, υπονομεύεται η συνεργατική φύση της εργασίας στο σχολείο, μειώνεται ο σεβασμός, δίνεται προτεραιότητα σε μετρήσιμα αποτελέσματα, υπονομεύεται η ποιότητα της διδασκαλίας, η ποιότητα των σχέσεων και περιορίζεται η ανάπτυξη δημιουργικού παιδαγωγικού έργου.

Αντίθετα εμείς πιστεύουμε πως «το δάκρυ που θα γλιτώσουμε από ένα παιδί, το χαμόγελο που θα πάρουμε, το βιβλίο που θα διαβάσουν, μια μικρή ιδέα που θα γεννηθεί, είναι πολύ πιο σημαντικά πράγματα από χιλιάδες στατιστικές και ποσοτικοποιημένα προγράμματα».

B.1.5 Σχέσεις σχολείου – οικογένειας (Βαθμός: 4)

Στην εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε στις 26 Ιανουαρίου 2025 <https://www.youtube.com/watch?v=Sd9HfSFweiw> και η οποία εκδόθηκε ηλεκτρονικά http://doe.gr/wp-content/uploads/2025/05/01-DOE-26_1-1.pdf, έγινε μια ουσιαστική συζήτηση γύρω από την ανάγκη θωράκισης των σχέσεων που προκύπτουν στη σχολική κοινότητα και την ανάγκη προστάσεως της σχολικής ζωής από πλατφόρμες καταγγελιών που δημιουργούν εντάσεις και δυσκολεύουν την ουσιαστική επικοινωνία των μελών της κοινότητας.

Η λειτουργία της εκπαιδευτικής κοινότητας επηρεάζεται από τη συνεργασία και επικοινωνία εκπαιδευτικών, γονιών και μαθητών, αφού αποτελούν τον πυρήνα των σχέσεων εντός του σχολείου. Είναι σημαντικό, η σχολική κοινότητα να προτεραιοποιήσει την επικοινωνία σε εισηγητική βάση και τη συνεργασία με τους γονείς/κηδεμόνες των μαθητών/τριών. Γονείς και εκπαιδευτικοί είναι καθημερινοί σύμμαχοι και συνοδοιπόροι στην προσπάθεια να μορφωθεί η νέα γενιά.

Σε μια καθημερινότητα όπου μέσα από τον δημόσιο λόγο ευνοείται η ξενοφοβία, και τελευταία η εφηβοφοβία, δηλαδή η παρουσίαση παιδιών και εφήβων ως απειλή, γεγονός που απορρίπτουν τα επίσημα και διαθέσιμα ερευνητικά στοιχεία, επείγει να επαναπροσεγγίσουμε τις σχέσεις με επικοινωνία, συνεργασία, και εμπιστοσύνη. Οφείλουμε να συμβάλλουμε με τη στάση μας, ώστε να εμποδίζεται ο λεγόμενος «ηθικός πανικός», που κτίζεται από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, έτσι ώστε να δίνεται αφορμή για περιστολή δικαιωμάτων και καταστολή, καθώς και την αποδοχή τους, όλο και πιο αβίαστα, από τη νέα γενιά. Πρέπει να εστιάζουμε στην ανάγκη παιδαγωγικής-συλλογικής αντιμετώπισης.

Φαίνεται εύκολη και άμεση η λύση των προβλημάτων που προκύπτουν καθημερινά στο σχολείο με προσφυγή σε πλατφόρμες καταγγελιών. Το πέρασμα από τη συνεργατική δράση και την εμπιστοσύνη στον καταγγελτικό λόγο, δυσκολεύει την κατάσταση και απομακρύνει την προοπτική επίλυσης των προβλημάτων.

Όμοια, κάθε παραπληρωματική συμπεριφορά που ενοχλεί, που αναστατώνει, που δυσκολεύει, δε λύνεται με την απομάκρυνση και την αλλαγή περιβάλλοντος ή την ποινικοποίηση των παιδιών και των εφήβων.

Αναγνωρίζουμε ότι η βία υπάρχει στην κοινωνία μας και μάλιστα εντείνεται. Έρχεται από τα μέσα ενημέρωσης, έρχεται διαδικτυακά, στα κινητά και στις οθόνες, έρχεται με την κοινωνική βία.

Οι εκπαιδευτικοί με την δημιουργική, ουσιαστική συνεργασία και αποδοχή των γονέων, με μια συμπράττουσα φιλοσοφία και όχι φιλοσοφία αντιπαράθεσης μπορούν να επιλύουν προβλήματα. Υπάρχει εμπειρία τέτοιων συνεργατικών δράσεων, οι οποίες πρέπει να αναδειχθούν

Από την εκδήλωση προέκυψε για ακόμη μια φορά πως αποτελεί κοινό και διαχρονικό αίτημα τόσο των εκπαιδευτικών, όσο και των γονέων η μόνιμη και σταθερή παρουσία ψυχολόγων και κοινωνικών λειτουργών στα σχολεία. Δίπλα στους εκπαιδευτικούς, μέσα στις τάξεις προκειμένου να δημιουργηθούν σχέσεις εμπιστοσύνης, αλλά και για ενίσχυση και στήριξη του παιδαγωγικού έργου, ενισχύοντας έτσι ολόκληρη τη σχολική κοινότητα.

Στόχος γονέων και εκπαιδευτικών είναι να χαίρονται τα παιδιά νιώθοντας στίπι τους το σχολείο. Το σχολείο που διδάσκει ότι έχουμε δικαιώματα, έχουμε κοινά διαμορφωμένους κανόνες, και όλοι μαζί υπερασπιζόμαστε τα δικαιώματα του αδύναμου.

Εκπαιδευτικοί και γονείς οφείλουν να ενισχύσουν την κοινωνική αλληλεγγύη, τη συλλογικότητα, την αλληλοφύση ανάμεσα στα παιδιά. Το σχολείο μπορεί να ξαναγίνει ένας παιδαγωγικός χώρος που δρα ως κοινότητα. Η χρήση των ηλεκτρονικών πλατφορμών αντίθετα, καλλιεργεί τον ατομισμό και τον ανταγωνισμό. Οι λύσεις πρέπει να αναζητηθούν και να εστιαστούν στην πρόληψη και όχι στη βία, τις καταγγελίες την καταστολή, που είναι αποτυχημένες μέθοδοι, με βάση τη διεθνή εμπειρία.

Η εκπαίδευση δεν μπορεί να λειτουργεί με όρους κόστους-οφέλους, αλλά ως συλλογικό κοινωνικό αγαθό, με προτεραιότητα τις ανάγκες του παιδιού, της κοινότητας και της κοινωνίας συνολικά.

Στη χώρα μας οι σχέσεις σχολείου οικογένειας δυσχεραίνονται καθοριστικά από την κοινωνική και οικονομική περιθωριοποίηση μεγάλου αριθμού γονέων (ανεργία, την ελαστικοποίηση-εντατικοποίηση εργασιακών σχέσεων και ωραρίων, φτώχεια, ανεπάρκεια κοινωνικής πρόνοιας).

Η ύπαρξη και λειτουργία δημοκρατικών συλλογικών θεσμικών οργάνων της σχολικής κοινότητας διασφαλίζει τη συνεργασία γονέων-εκπαιδευτικών.

Να αναδειχθούν κοινές δράσεις που μπορούν να επικεντρωθούν στα παρακάτω ζητήματα:

πλήρης κάλυψη από τον κρατικό προϋπολογισμό των αναγκών της δημόσιας εκπαίδευσης (μόνιμο εκπαιδευτικό και βοηθητικό προσωπικό, υλικοτεχνική υποδομή, δωρεάν παροχή βιβλίων και συγγραμμάτων, χωρίς καμία οικονομική επιβάρυνση των γονέων). Βελτίωση των όρων φοίτησης και διαβίωσης των παιδιών σε διδακτήρια σύγχρονα, ασφαλή και υγιεινά, με σύγχρονες υποδομές. Καταγραφή των αναγκών κτιριακών και υλικοτεχνικών υποδομών, των ελλείψεων και των προβλημάτων ασφαλείας, μπορεί να αποτελέσει τη βάση κοινών αιτημάτων και δράσεων.

Κλείνουμε με τα λόγια του μεγάλου παιδαγωγού Δ. Γληνού: «Οι παιδαγωγοί στις ψυχές των νέων ανθρώπων βλέπουν τη δυνατότητα μιας καλύτερης κοινωνίας και για αυτό αξίζει να δώσουν όλο τους το είναι».

Θετικά σημεία

Η ύπαρξη ενιαίων, καθολικών μορφωτικών και παιδαγωγικών στόχων για όλα τα παιδιά.

Το διδακτικό υλικό που παράγεται από τους εκπαιδευτικούς της πράξης.

Η σταθερή πεποίθηση του εκπαιδευτικού σώματος για τον ανθρωπιστικό και παιδαγωγικό τους ρόλο.

Η συνεχής ανατροφοδότηση των γονέων, από τους εκπαιδευτικούς, για την πρόοδο των μαθητών και τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν. Οι διαρκείς προσπάθειες προσπαθείς διαμόρφωσης αντισταθμιστικών και μορφωτικά επωφελών παιδαγωγικών πρακτικών. Είναι χαρακτηριστικό από την έρευνα της ΔΟΕ ότι παρά τις συνεχώς αυξανόμενες αντιξοότητες (ελλείψεις, κενά, αύξηση μαθητών ανά τμήμα) το εκπαιδευτικό σώμα υλοποιεί σε μεγάλο βαθμό συνεργατικές μορφές μάθησης και διδασκαλίας. Το γεγονός αυτό βρίσκεται σε πλήρη αντίθεση με την εικόνα απαξίωσης των εκπαιδευτικών και του έργου τους που προβάλλεται προς την κοινωνία.

Η ανάδειξη των κοινωνικών παραμέτρων και διαστάσεων της εκπαίδευσης.

Η καταγραφή ερευνητικών δεδομένων από τους εκπαιδευτικούς, για τη σημερινή εκπαιδευτική πραγματικότητα.

Σημεία προς βελτίωση

1. Ανάγκη χρονικής άνεσης για διερεύνηση ενδιαφερόντων και αναγκών κάθε παιδιού και σεβασμός στον ρυθμό ανάπτυξής του.
2. Συστηματική και μακροχρόνια παρέμβαση για τον δραστικό περιορισμό μορφών που υπονομεύουν τον δημόσιο και δωρεάν χαρακτήρα της εκπαίδευσης.
3. Ενίσχυση των θεσμικών δημοκρατικών οργάνων διοίκησης και συνεργασίας της εκπαιδευτικής κοινότητας και κατάργηση των πλατφορμών ατομικών καταγγελιών και ποινικοποίησης της εκπαιδευτικής διαδικασίας.
4. Σταθερή-μόνιμη και όχι ευκαιριακή στελέχωση όλων των θέσεων αντισταθμιστικών δομών, όπως της παράλληλης στήριξης, τμημάτων ένταξης. Δημιουργία οργανικών θέσεων.
5. Εξέταση του περιεχομένου των διδακτικών πρακτικών ως προς τη μορφωτική τους ωφέλεια, την αντισταθμιστική τους δυναμική, και τη δυνατότητά τους ως προς την άμβλυνση των κοινωνικών και εκπαιδευτικών ανισοτήτων.
6. Περιορισμός του γεγονότος να μετακινούνται οι αναπληρωτές εκπαιδευτικοί σε διαφορετικές κάθε σχολικό έτος περιοχές της χώρας για να εργαστούν. Διορισμός- μονιμοποίηση των αναπληρωτών.
7. Αντιμέτωπιση της ανεργίας, της φτώχειας και της περιθωριοποίησης μεγάλων τμημάτων της ελληνικής κοινωνίας, ώστε όλοι οι γονείς να μπορέσουν να παρακολουθήσουν και να υποστηρίξουν την πρόοδο των παιδιών τους.
8. Εξοχολογισμός των υποδομών (υλικών, κτιριακών, πολιτισμικών, ηλεκτρονικών) όλων των σχολείων.
9. Η χρηματοδότηση για τη δημόσια εκπαίδευση πρέπει να φτάσει στο 6% του ΑΕΠ και 20% των συνολικών κρατικών δαπανών. Αυτές οι δαπάνες θα πρέπει «να είναι διαφανείς να προστατεύονται από μέτρα λιτότητας, συμπεριλαμβανομένων των πολιτικών που προωθούνται από διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα», όπως διατυπώνεται στα 59 σημεία της UNESCO για την εκπαίδευση.
10. Λειτουργία βιβλιοθηκών, με πλήρη κάλυψη και χρηματοδότηση, σε κάθε σχολική μονάδα.
11. Η αύξηση των μισθών των εκπαιδευτικών.

Διοικητική λειτουργία

B.2.1. Ηγεσία – Οργάνωση και διοίκηση της σχολικής μονάδας. (Βαθμός: 4)

Στην εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε στις 23.02.2025 https://youtube.com/live/QMfFnZox_Ro?feature=share και τα πρακτικά της οποίας εκδόθηκαν ηλεκτρονικά http://doe.gr/wp-content/uploads/2025/05/04-DOE-23_2-1.pdf, διατυπώθηκαν σημαντικές απόψεις:

Η εκπαίδευση τόσο σε διεθνές όσο και σε εθνικό επίπεδο υφίσταται την εισαγωγή επιχειρηματικών αρχών, μεθόδων διοίκησης αγοράς, ιδιωτικών πόρων και μια εντατική γραφειοκρατικοποίηση, εγκαθίδρυση δηλαδή τυπικών διαδικασιών, αυστηρών κανόνων και ιεραρχικών δομών που τείνουν να μεταβάλλουν ριζικά τον επαγγελματικό ρόλο των εκπαιδευτικών και τις λειτουργίες του εκπαιδευτικού θεσμού.

Με τα υλοποιούμενα μέτρα πλήττεται το δημόσιο σχολείο, και ανοίγεται ο δρόμος για την αυξητική παρουσία μορφών ιδιωτικοποίησης. Κατηγοριοποιούνται τα σχολεία, εντείνονται οι εκπαιδευτικές ανισότητες, προκρίνεται η κατάρτιση εις βάρος της ολοκληρωμένης μόρφωσης, διαμορφώνεται ένα αυταρχικό πλαίσιο διοίκησης και λειτουργίας, γραφειοκρατικοποιείται το σχολείο, πλήττονται οι παιδαγωγικές σχέσεις μεταξύ εκπαιδευτικών και μαθητών, υποβαθμίζεται ο σύλλογος διδασκόντων, καταργείται η συλλογικότητα, ενώ προβάλλονται ο ατομικισμός και ο ανταγωνισμός, κατηγοριοποιούνται οι εκπαιδευτικοί και προωθείται η εργασιακή επισφάλεια και ο φόβος, ως εργαλεία ελέγχου.

Επισημάνθηκε ότι δεν μπορεί να υπάρχει κοινωνική συνείδηση χωρίς ιστορική συνείδηση και έγινε εκτενής αναφορά στον μεταπολεμικό επιθεωρητισμό και την αντίθεση των εκπαιδευτικών σε αυτόν. Σε αντιστοιχία με τον επιθεωρητισμό, έγινε κριτική στην υλοποιούμενη αξιολόγηση εκπαιδευτικών και μαθητών.

Τονίστηκε ότι έχουν αμφισβητηθεί από πολλές έρευνες η αντικειμενικότητα, η εγκυρότητα, η αξιοπιστία, η συγκρισιμότητα και η προγνωστική ισχύς των δεικτών και των βαθμών, μέσα σε μια σύνθετη και πολύπλευρη διαδικασία όπως είναι η εκπαιδευτική διαδικασία.

Η εντατικοποίηση της επιδίωξης ποσοτικών αποτελεσμάτων διαταράσσει την παιδαγωγική σχέση μεταξύ μαθητών και εκπαιδευτικών. Μακροπρόθεσμα, διαμορφώνονται ανταγωνιστικές σχέσεις οδηγώντας τους αδύνατους μαθητές στο περιθώριο, καταργούνται οι σχέσεις εμπιστοσύνης στο σχολείο, εγείρονται το άγχος, οι φοβίες, η αρνητική αυτοεκτίμηση, καταργούνται τα εσωτερικά κίνητρα τόσο της μάθησης όσο και της εργασίας. Η επικέντρωση στα ποσοτικά αποτελέσματα φυσικοποιεί κοινωνικά χαρακτηριστικά.

Η πλειονότητα των εφαρμοσμένων διεθνών αξιολογικών διαδικασιών, ενοχοποιούν τους εκπαιδευτικούς. Οι εκπαιδευτικοί, οι μισθοί τους και οι συνθήκες εργασίας και οι δυνατότητες επαγγελματικής ανάπτυξης έχουν μπει στο στόχαστρο διεθνώς. Εντείνονται τα φαινόμενα εγκατάλειψης του επαγγέλματος από χιλιάδες εκπαιδευτικούς.

Είναι γεγονός ότι ακόμα και ο ψηφιακός μετασχηματισμός αποτελεί μια νέα αιτία γραφειοκρατικής περιπλοκής καθώς προστίθεται ως «καθήκον» στην υπάρχουσα ήδη γραφειοκρατία.

Διαμορφώνεται μία υπερβολική ρύθμιση των διοικητικών και εκπαιδευτικών διαδικασιών με πλήθος νόμων, κανονισμών και διατάξεων μέσα σε συνθήκες αυστηρής ιεραρχίας. Οι αποφάσεις λαμβάνονται σε ανώτερα διοικητικά επίπεδα, χωρίς διαβούλευση με τους εκπαιδευτικούς. Η εκπαίδευση αντιμετωπίζεται ως ένα οργανωτικό σύστημα με δομές επιτήρησης και αξιολόγησης. Οι διαδικασίες είναι ιδιαίτερα τυποποιημένες. Η σχολική κοινότητα επιβαρύνεται με γραφειοκρατικά καθήκοντα, αναφορές, φόρμες αξιολόγησης, υπερβολική διοικητική εργασία και στερείται πολύτιμο χρόνο για την προετοιμασία της διδακτικής πράξης. Το μοντέλο της γραφειοκρατικοποίησης υπονομεύει καίρια την παιδαγωγική διάσταση.

Μία δεύτερη επίπτωση είναι η κουλτούρα της επιτελεστικότητας. Δηλαδή το πώς η γραφειοκρατικοποίηση οδηγεί τον κόσμο της εκπαίδευσης σε μία φορμαλιστική προσέγγιση των πραγμάτων και του εκπαιδευτικού έργου. Η επικέντρωση στη μετρήσιμη απόδοση μπορεί να οδηγήσει σε αγνόηση των μαθησιακών περιεχομένων, τα αποτελέσματα των οποίων αξιολογούνται, μετρώνται, καταμετρώνται για να προκύψουν ποσοτικές βάσεις δεδομένων, προφανώς σε βάρος της ευρύτερης παιδείας.

Η αυξανόμενη πίεση που ασκείται στους εκπαιδευτικούς και τα σχολεία να επιδεικνύουν μετρήσιμα αποτελέσματα, μεταβάλλει την ίδια τη φύση της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Μία τρίτη επίπτωση είναι η λειτουργία της εκπαίδευσης σε ασφυκτικά ρυθμιστικά πλαίσια που έχουν θεσπιστεί στο όνομα του ελέγχου και της λογοδοσίας.

Τέταρτη επίπτωση είναι η αποεπαγγελματικοποίηση. Αναδεικνύεται η ανάγκη να ξαναφέρουμε στο προσκήνιο την επιστημονική, εκπαιδευτική, παιδαγωγική μας ταυτότητα.

Τα σχολεία επιλογής «ελίτ και αριστείας» κάνουν όλο και μεγαλύτερη την κοινωνική ρηγμάτωση και διαφοροποίηση.

Απέναντι σε αυτή την ατομοκρατία, πρέπει να ξαναδοούμε τα ζητήματα της συνεργατικής κουλτούρας και της διαμόρφωσης μιας επαγγελματικής κοινότητας μάθησης. Να κάνουμε στην τάξη όλα όσα μπορούμε, που οδηγούν σε μια κριτική τοποθέτηση των μαθητών/τριών, σε μία πιο δημιουργική στάση απέναντι στη ζωή και στην αλλαγή.

Πρέπει να τεθεί φραγμός στον πολλαπλασιασμό των γραφειοκρατικών μηχανισμών και του ελέγχου. Να ενισχυθούν οι ουσιαστικές, δημοκρατικές

και συλλογικές διαδικασίες ως απάντηση στις τάσεις αποεπαγγελματοποίησης και γραφειοκρατικοποίησης της εκπαίδευσης. Να ενισχυθεί ο ρόλος του Συλλόγου Διδασκόντων, ως αποφασιστικού παράγοντα για τη διεύθυνση της δημοκρατικής λειτουργίας του σχολείου.

B.2.2 Σχολείο και κοινότητα (Βαθμός: 4)

Στην εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε στις 30.03.2025 <https://youtube.com/live/gwKvYwXfiE?feature=share> και η οποία εκδόθηκε ηλεκτρονικά http://doe.gr/wp-content/uploads/2025/05/DOE-30_3.pdf, καθώς και στην εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε 18.05.2025 <https://youtube.com/live/4h0FqRnogMw?feature=share> με τα πρακτικά της <https://doe.gr/%cf%80%cf%81%ce%b1%ce%ba%cf%84%ce%b9%ce%ba%ce%ac-%ce%ba%cf%85%cf%81%ce%b9%ce%b1%ce%ba%ce%ae-18-%ce%bc%ce%b1%cf%8a%ce%bf%cf%85-2025/>

αναδείχθηκαν οι πρακτικές διαχειρίσεις της χρηματοδότησης για τα λειτουργικά έξοδα και τα έργα συντήρησης των σχολικών υποδομών από τους Δήμους, καθώς και ο ρόλος των Σχολικών Επιτροπών. Επίσης αναδείχθηκαν τα προβλήματα που σχετίζονται με τις αιτίες και τις συνέπειες της υποχρηματοδότησης των σχολείων καθώς και πλευρές της έμμεσης και άμεσης ιδιωτικοποίησης του δημόσιου σχολείου.

Όλοι οι φορείς (γονείς, δήμοι, εκπαιδευτικοί) τονίζουν την ανάγκη γενναίας αύξησης της δημόσιας χρηματοδότησης των σχολικών μονάδων, κατασκευής σύγχρονων, παιδαγωγικά κατάλληλων και ασφαλών σχολικών κτηρίων με αποφυγή των ιδιωτικών διαμεσολαβήσεων. Επιτακτική είναι η άμεση και διαφανής κατανομή καθώς και η απόδοση της χρηματοδότησης σε κάθε σχολική μονάδα. Επισημαίνεται η ανάγκη κρατικής χορήγησης όλων των πάγιων δαπανών (ενέργεια, θέρμανση, επικοινωνία, ύδρευση, καθαριότητα) με παράλληλη κατάργηση του ΦΠΑ για τις σχολικές μονάδες. Τονίστηκε ότι η κατάργηση των σχολικών Επιτροπών έχει δυσχεράνει όλα τα ζητήματα χρηματοδότησης των Σχολείων και ότι ευνοείται η αδιαφάνεια και η κατηγοριοποίηση των σχολείων.

Πιο συγκεκριμένα, επισημάνθηκε:

Η χρηματοδότηση των σχολείων έχει μειωθεί κατά 32% την τελευταία 15ετία. Συγκεκριμένα οι δαπάνες για την παιδεία έχουν μειωθεί κατά 1,8 δις ευρώ στα τελευταία 11 χρόνια, και την ίδια στιγμή οι γονείς δίνουν από την τσέπη τους περίπου 1,2 δις ευρώ τον χρόνο σε ιδιωτικοποιημένες εκπαιδευτικές λειτουργίες.

Η χρηματοδότηση πρέπει να γίνεται με βάση τις πραγματικές ανάγκες των Σχολείων. Οι λειτουργικές ανάγκες των σχολείων είναι πολύ περισσότερες απ' ό,τι παλαιότερα. Το ίδιο ισχύει για τις παιδαγωγικές και εκπαιδευτικές ανάγκες.

Πιο συγκεκριμένα αναφέρθηκαν: η συντήρηση και οι μονώσεις, η πυροπροστασία, η καθαριότητα, η διαμόρφωση και η ασφάλεια των εσωτερικών και αύλειων χώρων, η ανέγερση νέων κτηρίων Δημοτικών και Νηπιαγωγείων, οι απαλλοτριώσεις οικοπέδων, η διενέργεια τεχνικών μελετών, η παροχή δεκαπενού και γεύματος σε όλα τα παιδιά, τα οποία πρέπει να φοιτούν σε ένα σχολείο που το χαίρονται, τα εμπνέει, τα κάνει να αισθάνονται οικεία και ευχάριστα, βελτιώνοντας την εκπαιδευτική διαδικασία.

Σήμερα, το 30% των σχολικών κτηρίων είναι πάνω από 50 χρόνων.

Τα κρατικά κονδύλια για τη σχολική στέγη έχουν περικοπεί κατά 70%.

Βιβλιοθήκη έχει το 12% των Δημοτικών και πολύ μικρότερο ποσοστό στα Νηπιαγωγεία.

Αίθουσα πολλαπλών χρήσεων έχει το 27% των σχολείων.

Αίθουσες φυσικών επιστημών έχει το 5% των Δημοτικών, ενώ γυμναστήρια έχει περίπου το 6%.

Οι μισοί περίπου μαθητές/τριες φοιτούν σε τμήματα πάνω άνω των 21 μαθητών/τριών.

Το 32% των εκπαιδευτικών μετακινείται από 2 έως σε 5 σχολεία.

Οι όροι υγιεινής και ασφάλειας στο σχολείο για τους μαθητές και για τους εκπαιδευτικούς δεν εξασφαλίζονται για πάνω από το 85% των σχολικών κτηρίων.

Υπάρχει ανάγκη άμεσου ενιαίου σχεδιασμού σχολικής στέγης και ανέγερσης νέων κτηρίων, ιδιαίτερα για την Προσχολική Αγωγή και Εκπαίδευση, μέσω ενιαίου δημόσιου φορέα.

Η χρόνια υποχρηματοδότηση της εκπαίδευσης οδηγεί σε δυσχερή κατάσταση το δημόσιο σχολείο με σοβαρές συνέπειες στη μόρφωση των παιδιών. Η υποχρηματοδότηση της εκπαίδευσης είναι στοχευμένη πολιτική πρακτική. Η υποχρηματοδότηση των σχολείων θα οδηγήσει στην ολοένα και μεγαλύτερη εξάρτηση από εξωσχολικούς παράγοντες, όπως είναι οι ιδιωτικοί πόροι, οι χορηγοί. Η εξάρτηση αυτή θα οδηγήσει σε εμπορευματοποίηση, κατηγοριοποίηση και λειτουργία των σχολείων με ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια, καταλύοντας το δημόσιο χαρακτήρα τους. Πόσο μάλλον όταν προωθείται η σύνδεση της χρηματοδότησης των σχολείων με την αξιολόγησή τους.

Οι εκπαιδευτικοί καταβάλλουν τεράστιες προσπάθειες για να καλύψουν τις αυξημένες λειτουργικές ανάγκες μέσα σε ένα τοπίο ελλείψεων σε αναγκαίο παιδαγωγικό υλικό, παρωχημένου ηλεκτρονικού εξοπλισμού, αυξημένων αναγκών, ελλειπών συντήρησης και σε πολλές περιπτώσεις ακατάλληλων ή απαρχαιωμένων υποδομών. Οι εκπαιδευτικοί σε πολλές περιπτώσεις διδάσκουν με δικά τους μέσα διδασκαλίας. Χαρακτηριστικό είναι το δεδομένο που εξήχθη από την έρευνα για την Ειδική Αγωγή ότι πάνω από το 91% των εκπαιδευτικών χρησιμοποιεί προσωπικό εξοπλισμό και μέσα στη διδασκαλία του.

Τέλος τονίστηκε η ανάγκη συνεργασίας των φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης και των συλλόγων γονέων με τους εκπαιδευτικούς της πράξης και τους Συλλόγους Διδασκόντων, σε σταθερή και συστηματική βάση στην κατεύθυνση επίλυσης των κοινών προβλημάτων και υπεράσπισης του δημόσιου σχολείου, θέτοντας σε προτεραιότητα τις μορφωτικές ανάγκες των παιδιών, με την κοινή βεβαιότητα ότι χωρίς δημόσιο σχολείο η κοινωνία δεν μπορεί να γίνει καλύτερη.

Θετικά σημεία

1. Η συνεχής προσπάθεια των εκπαιδευτικών να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις του ρόλου τους και στα καθήκοντά τους παρά τα εμπόδια που θέτουν οι εκπαιδευτικές πολιτικές του ΥΠΑΙΘΑ.

2. Το βαθύ αίσθημα παιδαγωγικής ευθύνης των εκπαιδευτικών που τους παρωθεί, παρά τις εμφανείς ανεπάρκειες των σχολικών δομών, να μην εγκαταλείψουν την προσπάθεια να διαχειριστούν τις κρίσεις που αναφύονται στο εσωτερικό του σχολείου.

3. Ο διαρκής αγώνας των εκπαιδευτικών να εξασφαλίσουν τις ελάχιστες προϋποθέσεις επιβίωσης των σχολείων παρά τη χρόνια υποχρηματοδότηση των σχολικών μονάδων.

4. Ο μεγάλος βαθμός συναντίληψης των εκπαιδευτικών για τα ζητήματα των σχολικών χώρων και υποδομών, για τα ζητήματα της χρηματοδότησης των σχολείων.

5. Η ανάδειξη της ιστορικής και κοινωνικής διάστασης των εκπαιδευτικών ζητημάτων, που διαμορφώνει προϋποθέσεις για αναστοχαστική δράση. Ειδικότερα η ανάδειξη των αρνητικών επιπτώσεων του επιθεωρητισμού.

6. Η ερευνητική καταγραφή που βρίσκεται σε εξέλιξη, για τα ζητήματα των κτιριακών υποδομών, των υλικοτεχνικών υποδομών και της χρηματοδότησης των σχολείων.

Σημεία προς βελτίωση

1. Η αύξηση της δημόσιας χρηματοδότησης των σχολικών μονάδων και η αποφυγή των ιδιωτικών διαμεσολαβήσεων. Σύμφωνα με τις συστάσεις του ΟΗΕ και της UNESCO η χρηματοδότηση της παιδείας θα πρέπει να ανέλθει στο 6% του ΑΕΠ ή στο 20% του κρατικού προϋπολογισμού (σελ. 55, 62) <https://www.ei-ie.org/en/item/28473:activating-the-recommendations-of-the-un-high-level-panel-on-the-teaching-profession> και μάλιστα «πρέπει να μην υπόκειται σε μέτρα λιτότητας, συμπεριλαμβανομένων των πολιτικών που προωθούνται από διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα».

2. Η άμεση και διαφανής κατανομή και απόδοση της χρηματοδότησης σε κάθε σχολική μονάδα.

3. Η σταθερή ενημέρωση των σχολείων για την κατανομή της χρηματοδότησης και τον απολογισμό κάθε έτους.

4. Η κρατική χορήγηση όλων των πάγιων δαπανών σε όλα τα σχολεία.

5. Η εξασφάλιση των αναγκών πόρων για τις λειτουργικές ανάγκες των σχολείων.

6. Η επαναλειτουργία των Σχολικών Επιτροπών, μέσα από εκτεταμένη διαβούλευση με τα εκπαιδευτικά συνδικάτα.

7. Η δημιουργία σταθερών δομών υποστήριξης που γεφυρώνουν την απόσταση ανάμεσα στο σχολείο και τις οικογένειες των μαθητών/τριών και διευκολύνουν τη διαχείριση των κρίσεων που εκδηλώνονται στο εσωτερικό της σχολικής μονάδας.

8. Η έγκαιρη και πλήρης κάλυψη των κενών σε εκπαιδευτικό προσωπικό, ώστε να μην υπολειπονται οι εκπαιδευτικές δομές.

9. Να προστατευθούν οι εκπαιδευτικοί από απειλές που υπονομεύουν το έργο τους και το έργο του σχολείου.

Να προστατευθεί το δικαίωμα της απεργίας, σύμφωνα με τις συστάσεις του ΟΗΕ και της UNESCO (Φεβρουάριος 2024, σελ. 36 – 38, <https://www.ei-ie.org/en/item/28473:activating-the-recommendations-of-the-un-high-level-panel-on-the-teaching-profession>

10. Να σταματήσει ο διαχωρισμός των σχολείων στη βάση ποσοτικών διακρίσεων που οδηγούν στην κατηγοριοποίησή τους και τη δημιουργία επιλέξιμων/ανταγωνιστικών προφίλ για κάθε σχολική μονάδα.

11. Η δημιουργία οργανικών θέσεων για όλες τις υπάρχουσες ειδικότητες εκπαιδευτικών, ώστε να μειωθεί η περιπλάνησή τους από σχολείο σε σχολείο.

12. Η πρόσληψη διοικητικού προσωπικού για τη γραμματειακή υποστήριξη των σχολικών μονάδων και συνολικότερα βοηθητικού προσωπικού.

13. Η απαλλαγή των εκπαιδευτικών από εξωδιδακτικά καθήκοντα που δυσχεραίνουν το έργο τους και μειώνουν τον διαθέσιμο χρόνο που αφιερώνουν στις μαθησιακές ανάγκες των μαθητών τους.

14. Η αύξηση των μισθολογικών απολαβών των εκπαιδευτικών.

16. Δημιουργία Τμημάτων Ένταξης σε όλα τα σχολεία, ώστε να καλυφθούν οι ανάγκες των μαθητών/τριών.

Απαιτείται η δημιουργία και στελέχωση οργανικών θέσεων για τα τμήματα αυτά. Έτσι, οι εκπαιδευτικοί που θα στελεχώσουν τις σχετικές θέσεις θα αποτελέσουν ένα σταθερό σημείο αναφοράς για τα παιδιά αυτά, θα εμβαθύνουν στα σχετικά προβλήματα και θα συμβάλλουν καθοριστικά στην ανάπτυξη κατάλληλων παιδαγωγικών στρατηγικών αντιμετώπισής τους. Ακόμη, στο επίπεδο των κοινωνικών πολιτικών θα πρέπει να υπάρξει πρόνοια ώστε οι μαθητές των ευπαθών ομάδων να υποστηρίζονται συστηματικά με εστίαση στις ανάγκες τους και όχι ευκαιριακά μέσω χρηματοδοτούμενων προγραμμάτων με συγκεκριμένη ημερομηνία λήξης.

Επαγγελματική ανάπτυξη εκπαιδευτικών

B.3.1 Συμμετοχή των εκπαιδευτικών σε επιμορφωτικές δράσεις (Βαθμός: 4)

Στην διημερίδα που πραγματοποιήθηκε στις 11-12 Μαΐου 2025 με τίτλο: «Επιμόρφωση. Συλλογική εκπαιδευτική αναπλαισίωση ή κλειστή, ατομική, εργαλειακή διαδικασία; Διεθνής εμπειρία και συνδικάτα», όπου συμμετείχαν εκπρόσωποι εκπαιδευτικών συνδικάτων από τη Νότια Ευρώπη, <https://acrobat.adobe.com/id/urn:aaid:sc:EU:6f3d71dc15e7-4e33-9213-f7a560d22107> παρουσιάστηκαν και συζητήθηκαν οι 59 προτάσεις της UNESCO για το επάγγελμα του εκπαιδευτικού και εκδόθηκαν τα πρακτικά της συζήτησης

<https://doe.gr/%cf%80%cf%81%ce%b1%ce%ba%cf%84%ce%b9%ce%ba%ce%ac-%ce%ba%cf%85%cf%81%ce%b9%ce%b1%ce%ba%ce%ae-%ce%b4%ce%b5%cf%85%cf%84%ce%ad%cf%81%ce%b1-11-12-%ce%bc%ce%b1%cf%8a%ce%bf%cf%85-2025/>.

Επισημάνθηκαν και διατυπώθηκαν σημαντικές απόψεις:

Στην πλειονότητα των ευρωπαϊκών χωρών, η επιμόρφωση αντιμετωπίζεται ως εκμάθηση – «συμμόρφωση» εργαλειικών δεξιοτήτων, βάσει των εφαρμοζόμενων εκπαιδευτικών πολιτικών, σε αντίθεση με την εκπαιδευτική κοινότητα που προτείνει εμβάθυνση στα πραγματικά εκπαιδευτικά προβλήματα και προτάσσει την ανάγκη επιμόρφωσης σε νέα εκπαιδευτικά πεδία, με επίκεντρο τον μαθητή/τρια. Με αυτό τον τρόπο διασαφηνίστηκαν οι διαφορές που υπάρχουν ανάμεσα στο υπουργείο και το εκπαιδευτικό σώμα, τόσο ως προς το περιεχόμενο και την επιλογή θεματικών, όσο και ως προς τον χρόνο, τους φορείς υλοποίησης, τη διάρκεια και τους όρους συμμετοχής των εκπαιδευτικών. Οι εκπαιδευτικοί σκιαγραφούν μία επιμόρφωση στον αντίποδα της ανταγωνιστικότητας και της εμπορευματοποίησης.

Η επιμόρφωση πρέπει να σχεδιάζεται και να καθορίζεται σε διάλογο με τους εκπαιδευτικούς, με παρατεταμένη διάρκεια, ενεργό μάθηση, συνεργατικό χαρακτήρα, εξειδικευμένη υποστήριξη, με προγράμματα ανταλλαγών και ερευνητικές πρωτοβουλίες. Πρέπει να είναι ισότιμη για όλους/ες, απολύτως δωρεάν με απαλλαγή από τα διδακτικά καθήκοντα, παρέχοντας δυνατότητες για ανατροφοδότηση και αναστοχασμό. Η επαγγελματική ανάπτυξη (CPD) των εκπαιδευτικών πρέπει να συνδυάζεται με χρηματοδότηση της εκπαίδευσης στο 20% του ΑΕΠ, με μισθούς στο ύψος των αναγκών, με μείωση της αναλογίας εκπαιδευτικών/μαθητών, με υποστηρικτικές δομές, με ασφαλείς και υγιείς χώρους εργασίας, με ισορροπημένο φόρτο εργασίας

Τα συμπεράσματα της έρευνας που έχουμε διεξάγει συμπίπτουν σε μεγάλο βαθμό με τις προτάσεις της UNESCO.

Οι εκπαιδευτικοί επιθυμούν να επιμορφωθούν με βάση τα ενδιαφέροντά τους και σε ό,τι κρίνουν οι ίδιοι σημαντικό για την εργασία τους. Δε συμφωνούν να αποφασίζουν άλλοι για την επιμόρφωσή τους.

Τονίζεται ότι η συμμετοχή των εκπαιδευτικών σε επιμορφωτικές δράσεις παράλληλα με την άσκηση των διδακτικών και επαγγελματικών τους καθηκόντων, οδηγεί σε επαγγελματική εξουθένωση, ενώ αποκλείει από την επιμόρφωση μεγάλη πλειονότητα συναδέλφων με οικογενειακές υποχρεώσεις και όσους δεν έχουν την δυνατότητα να πληρώνουν δίδακτρα, από τον ισχνό μισθό τους.

Το 64% των εκπαιδευτικών θεωρεί ότι το ΥΠΑΙΘΑ δεν υποστηρίζει μια ουσιαστική επιμορφωτική διαδικασία. Θεωρούν ότι τα τελευταία χρόνια η επιμορφωτική διαδικασία μετατρέπεται ολοένα και περισσότερο σε οικονομικό προϊόν με ανταλλακτική αξία, ολοένα και περισσότερο σε ατομικό προσόν με ανταγωνιστική διάσταση.

Οι εκπαιδευτικοί δεν αντιμετωπίζουν τον εαυτό τους αποκλειστικά ως έναν επαγγελματία, που η εργασία τους περιορίζεται απλά στη μεταφορά και μετάδοση γνώσεων. Αποδίδουν στο επάγγελμά τους ευρύτερες διαστάσεις και αντιμετωπίζουν τον εαυτό τους περισσότερο ως παιδαγωγούς, ως ενεργά υποκείμενα, παρά το γεγονός ότι βιώνουν μια πραγματικότητα έντονης απαξίωσης του ρόλου και της διανοητικής εργασίας τους, σημαντική οικονομική υποβάθμιση, υπό το καθεστώς μιας ποσοτικής και ανταγωνιστικής αντίληψης διαρκούς μετρησιμότητας, από την πλευρά του υπουργείου.

Το 91% των εκπαιδευτικών θεωρεί ότι η επιμόρφωση για να είναι ουσιαστική πρέπει να συνοδεύεται με απαλλαγή από τα διδακτικά καθήκοντα και ταυτόχρονα ότι πρέπει να είναι απολύτως δωρεάν (85%), να είναι κυκλικά επαναλαμβανόμενη για όλους/ες τους/τις εκπαιδευτικούς (95%), να γίνεται η επιλογή των θεματικών της επιμόρφωσης από τους/τις εκπαιδευτικούς (76%), να είναι τουλάχιστον ετήσια (53%) και ο φορέας της επιμόρφωσης να είναι τα Παιδαγωγικά Τμήματα (72%).

Οι εκπαιδευτικοί ζητούν την επαναλειτουργία της Μετεκπαίδευσης.

Να μην υπάρχει καμία σύνδεση της επιμόρφωσης με την αξιολόγηση γιατί έτσι μετατρέπεται από επιμόρφωση σε τιμωρητική διαδικασία συμμόρφωσης στις εκάστοτε κυρίαρχες εκπαιδευτικές πολιτικές και αντιλήψεις.

Οι εκπαιδευτικοί έρχονται αντιμέτωποι με εντεινόμενα κοινωνικά, ψυχικά και μαθησιακά προβλήματα στην εκπαιδευτική διαδικασία. Για τα προβλήματα αυτά δεν υπάρχουν μέτρα αντιμετώπισης και δημιουργίας αντισταθμιστικών θεσμών, από την πλευρά της Πολιτείας. Το 64% των εκπαιδευτικών αναφέρεται στην ανάγκη επιμόρφωσης και αντιμετώπισης αυτών των προβλημάτων που εμφανίζονται με ιδιαίτερη ένταση μέσα στις τάξεις, καθώς και σε ζητήματα ειδικής αγωγής, τεχνολογίας και παιδαγωγικών μεθόδων.

Ειδικότερα στα Νηπιαγωγεία εκφράζεται η ανάγκη επιμόρφωσης και για διοικητικά ζητήματα λόγω του γεγονότος ότι ασκούν πιεστικό διοικητικό έργο παράλληλα με τον εκπαιδευτικό παιδαγωγικό τους ρόλο και υπόκεινται σε καθεστώς ανισότητας όσον αφορά στο εργασιακό τους ωράριο.

Η περαιτέρω ανάπτυξη της συνεργασίας των εκπαιδευτικών συνδικάτων θα συμβάλλει στην επεξεργασία κοινών αιτημάτων για τα ζητήματα της επιμόρφωσης.

Να στηριχθεί και να χρηματοδοτηθεί η πρόσβαση των εκπαιδευτικών (και των μαθητών) στον πολιτισμό, τις τέχνες, τις βιβλιοθήκες και τα βιβλία.

B.3.2 Συμμετοχή των εκπαιδευτικών σε εθνικά και ευρωπαϊκά προγράμματα (Βαθμός: 4)

Στην εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε στις 18 Μαΐου 2025 <https://www.youtube.com/live/4h0FaRnogMw>

και η οποία εκδόθηκε ηλεκτρονικά

<https://doe.gr/%cf%80%cf%81%ce%b1%ce%ba%cf%84%ce%b9%ce%ba%ce%ac-%ce%ba%cf%85%cf%81%ce%b9%ce%b1%ce%ba%ce%ae-18-%ce%bc%ce%b1%cf%8a%ce%bf%cf%85-2025/>, άνοιξε η συζήτηση για το θέμα των εκπαιδευτικών σχολικών προγραμμάτων και του βαθμού ανταπόκρισης στις μορφωτικές ανάγκες των μαθητών/τριών.

Οι συμμετέχοντες συμφώνησαν πως κάθε εκπαιδευτικό πρόγραμμα δουλεύεται δίπλα στο Αναλυτικό Πρόγραμμα. Εξ' ορισμού πρέπει να προσφέρει μεγάλο βαθμό ελευθερίας και να ενθαρρύνει τη δημιουργικότητα. Ο χαρακτήρας ενός εκπαιδευτικού προγράμματος εξαρτάται από το περιεχόμενό του, τις πρακτικές που περιέχει και στα αποτελέσματα που οδηγεί.

Τα προγράμματα θεσμοθετήθηκαν στη χώρα μας το 1983 και από τότε εμφανίζονται με διαφορετικά ονόματα και πλαίσια, αλλά στην ουσία δεν αλλάζουν. Αυτό που αλλάζει είναι η υποχρεωτικότητά τους.

Από την έρευνα που έχει πραγματοποιηθεί για τα ευρωπαϊκά προγράμματα, μπορούμε να καταλήξουμε σε κάποια ασφαλή συμπεράσματα:

Περιέχουν στις προδιαγραφές, στο σχεδιασμό και στις πρακτικές τους, μια ορισμένη αντίληψη για την κοινωνική λειτουργία και τον αναπαραγωγικό ρόλο του σχολείου.

Στα θετικά τους μπορούμε να αναφέρουμε ότι υπό προϋποθέσεις προάγουν τη συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών - μαθητών, δημιουργώντας θετικό κλίμα στο σχολείο, ενισχύουν τη βιωματική, ενεργητική μάθηση, καταρτίζονται διεπιστημονικά και μπορούν να συμβάλλουν στο άνοιγμα του σχολείου στην κοινωνία.

Ωστόσο όσο αλλάζει η μορφή τους με την υποχρεωτικότητα, τη σύνδεσή τους με τις διαδικασίες της αξιολόγησης και την όλο και πιο σφιχτή δομή τους στις θεματικές, το περιεχόμενό τους και την υλοποίησή τους, καταλήγουν φορτικά, χωρίς περιθώρια αυτενέργειας από τους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές με μεταλλάσσονται σε μέρος του κλασικού αναλυτικού προγράμματος. Πολλές φορές υλοποιούνται διεκπεραιωτικά και πρόχειρα, προκειμένου να απορροφηθούν συγκεκριμένα κονδύλια.

Σε ό,τι αφορά την υλοποίησή τους μια πρώτη παρατήρηση είναι πως περιοχές κοινωνικά και οικονομικά πιο υποβαθμισμένες έχουν πολύ μειωμένη και ανισότιμη συμμετοχή.

Εμβάθυνοντας στη θεματική τους, εντοπίζουμε πως έχουν ως κεντρικό τους στόχο την προώθηση της «ευρωπαϊκής διάστασης». Οι στόχοι που τίθενται αναπλαισιώνονται και σχετίζονται άμεσα με τον τουρισμό, την εμπορευματοποίηση και με το οικονομικό όφελος.

Αναδείχτηκαν διεξοδικά οι ειδικοί στόχοι των προγραμμάτων όπως είναι διατυπωμένοι από τους σχεδιαστές τους:

1. Η τροποποίηση χαρακτηριστικών του σχολείου, ως χώρος όπου εκτίθενται διάφορες μορφές γνώσης, αλλά στην πραγματικότητα πρόκειται

για ασύνδετες πληροφορίες και όχι για γνώση.

Τα ΕΕΠ προτείνουν μια σειρά δράσεων και ζητούν τη θεσμική παρέμβαση των εθνικών εκπαιδευτικών συστημάτων, η οποία οφείλει να γίνει σε συνεργασία με τον επιχειρηματικό κόσμο, γιατί όπως τονίζουν «στην εποχή μας η επιχείρηση έχει κεντρικό παιδαγωγικό ρόλο».

2. Η αναφορά στον ρόλο του εκπαιδευτικού ως μεσάζοντα που παύει να καθοδηγεί τον μαθητή στη διαδικασία κατάκτησης της γνώσης, αλλά διαχειρίζεται τις διαφορετικές εμπειρίες και προσεγγίσεις των μαθητών και βοηθάει να εκτεθούν όλες, η μία δίπλα στην άλλη χωρίς κριτική προτεραιότητα. Η μάθηση αντικαθίσταται από το στόχο της κατάκτησης δεξιοτήτων.

3. Η τροποποίηση του αναλυτικού προγράμματος, που αφορά κυρίως δύο πράγματα. Πρώτο, την είσοδο νέων γνωστικών αντικειμένων που να αναφέρονται στην αγορά και την «αξιοποίηση» των αποτελεσμάτων και δεύτερον την προτεραιότητα αν όχι αποκλειστικότητα του πώς απέναντι στο τι και στο γιατί, την προτεραιότητα δηλαδή της πληροφορίας απέναντι στη γνώση.

4. Η εγκυρότητα της γνώσης κρίνεται από τη χρηστικότητα της.

Οι αποφάσεις επιλογής και πραγματοποίησης προγραμμάτων πρέπει να είναι προϊόν συλλογικών αποφάσεων, με προαιρετικότητα, προκειμένου να εξασφαλίζεται η ισορροπία ανάμεσα στις εκπαιδευτικές δραστηριότητες και τις ανάγκες κάθε μαθητή. Η κοινωνική και μορφωτική ευθύνη των εκπαιδευτικών μπορεί να διαμορφώνει τους όρους για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση ουσιαστικών και δημιουργικών προγραμμάτων και δράσεων.

Χρειάζεται ενίσχυση της κρατικής χρηματοδότησης και κάλυψη των εκπαιδευτικών και μορφωτικών αναγκών, των πολιτιστικών, αθλητικών, περιβαλλοντικών, κοινωνικών δραστηριοτήτων των σχολείων, δωρεάν κάλυψη των επισκέψεων και προγραμμάτων, με οργάνωση, περιοδικότητα και προγραμματισμό για όλα τα δημόσια σχολεία.

Θετικά σημεία

1. Το υψηλό επίπεδο συναντίληψης που παρατηρείται στο εκπαιδευτικό σώμα, που έχει ως άξονες: τη χρηματοδότηση και στήριξη της δημόσιας παιδείας και των δημόσιων σχολείων, την αναγνώριση και στήριξη του έργου των εκπαιδευτικών, τη σταθερή μόνιμη εργασία, την απαλλαγή του μαθητικού πληθυσμού από τεστ κατηγοριοποίησης, αντίθεση στην ιδιωτικοποίηση της εκπαίδευσης, ενίσχυση των υγειονομικών και συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων, αντίθεση στις πολιτικές κατηγοριοποίησης των σχολείων και των εκπαιδευτικών.

2. Ο συνεχής διάλογος μεταξύ των εκπαιδευτικών της πράξης για θέματα παιδαγωγικών και διδακτικών πρακτικών.

3. Η ανταλλαγή εκπαιδευτικού υλικού από τους εκπαιδευτικούς της πράξης στους Συλλόγους Διδασκόντων και μέσα από εκπαιδευτικές ιστοσελίδες και περιοδικά που προωθούν το συλλογικό πνεύμα, ενάντια στον ανταγωνισμό.

4. Ο υποτιτλισμός σειράς παιδαγωγικών video που αναφέρονται στην ιστορία της παιδαγωγικής και στα κρίσιμα ερωτήματα που θέτουν διάφοροι παιδαγωγοί, όχι μόνο στο παρελθόν αλλά στο σήμερα.

<http://doe.gr/%CF%80%CE%B1%CE%B9%CE%B4%CE%B1%CE%B3%CF%89%CE%B3%CE%B9%CE%BA%CE%AC-%CE%B2%CE%AF%CE%BD%CF%84%CE%B5%CE%BF-2024/>

5. Η υψηλή ευαισθητοποίηση των εκπαιδευτικών για ευρύτερα κοινωνικά ζητήματα όπως η περιβαλλοντική και κλιματική κρίση, η καταπάτηση των ανθρώπινων δικαιωμάτων, η φτώχεια, οι κοινωνικές και εκπαιδευτικές ανισότητες, ο υποσιτισμός, η παιδική εργασία, η παιδική εκμετάλλευση, η διαμόρφωση του κοινωνικού φύλου και τα στερεότυπα που τη συνοδεύουν, η καλλιέργεια πνεύματος αλληλεγγύης, συμπερίληψης και σεβασμού όλων των ανθρώπων και ιδιαίτερα των διαφορετικών και των πιο αδύναμων.

6. Οι πολλές, σημαντικές και καθημερινές διδακτικές παρεμβάσεις και προγράμματα για ευρύτερα κοινωνικά ζητήματα. Ο διαρκής διάλογος με τους/τις μαθητές/τριες για όλα τα ζητήματα που τους απασχολούν και όχι μόνο για την «κάλυψη της ύλης»

7. Η αξιοποίηση σύγχρονων οπτικοακουστικών μέσων και σύγχρονων κινηματογραφικών ταινιών, ως φιλικά κείμενα, για την ανάπτυξη της κρίσης και των απόψεων των μαθητών/τριών, μέσα από δημοκρατικό διάλογο.

Σημεία προς βελτίωση

1. Επαναφορά της απαλλαγής από τα διδακτικά καθήκοντα κατά την περίοδο της επιμόρφωσης, όπως συνέβαινε στη Μετεκπαίδευση και τα Διδασκαλεία που πρέπει να επαναλειτουργήσουν.

2. Να υλοποιηθούν οι προτάσεις που διατυπώνονται από την επιτροπή της UNESCO για την ενίσχυση της δημόσιας εκπαίδευσης και του κύρους του έργου των εκπαιδευτικών. Να ενισχυθεί η ουσιαστική επιμορφωτική διαδικασία, συμπεριλαμβάνοντας προγράμματα ανταλλαγών και ερευνητικών πρωτοβουλιών, που θα πρέπει να αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της σταδιοδρομίας των εκπαιδευτικών. Για την υποστήριξη των εκπαιδευτικών στις ανάγκες τους, οι επιμορφωτικές διαδικασίες θα πρέπει να απευθύνονται σε όλους/ες, θα πρέπει να είναι δίκαιες, δωρεάν, με άδεια και να προσμετρώνται στην εργασία τους.

<https://www.ei-ie.org/en/item/28473:activating-the-recommendations-of-the-un-high-level-panel-on-the-teaching-profession>

3. Απαλλαγή των επιμορφωτικών και μεταπτυχιακών σπουδών από την εμπορευματοποίηση και κατάργηση της «αγοράς» μορίων για τον διορισμό και τη συμμετοχή στην επιλογή στελεχών.

4. Εξασφάλιση όλων των προϋποθέσεων (διοικητικών, τεχνικών, οικονομικών κλπ.) για την ανταλλαγή δωρεάν επισκέψεων με άλλα σχολεία της χώρας ή στο εξωτερικό. Προτεραιότητα σε εκείνα τα σχολεία οι μαθητές/τριες των οποίων έχουν λιγότερες δυνατότητες για πραγματοποίηση εκδρομών, ταξιδιών κλπ.

5. Μέριμνα της Πολιτείας για δωρεάν πρόσβαση μαθητών/τριών και εκπαιδευτικών σε πολιτιστικές εκδηλώσεις, Μουσεία, θέατρα, σημαντικές εκθέσεις. Δωρεάν προγράμματα στα Σχολεία από τα Δημόσια Μουσεία και τους δημόσιους φορείς τέχνης, χρηματοδοτούμενα από τον κρατικό προϋπολογισμό.

Γ. ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Βαθμός επίτευξης των στόχων που είχαν τεθεί	1 Ελάχιστα	2 Μερικώς	3 Σε μεγάλο βαθμό	4 Πλήρως
Σημαντικότερα αποτελέσματα των Δράσεων	Η ποιότητα των εκδηλώσεων, η επιστημονική πληρότητα των εισηγητών και ο πλούτος του προβληματισμού που αναπτύχθηκε, ανέδειξαν σημαντικές πλευρές της ανεπάρκειας των εφαρμοζόμενων εκπαιδευτικών πολιτικών. Η διάθεση των συναδέλφων εκπαιδευτικών να συναντηθούν με τον ακαδημαϊκό λόγο βοήθησε σημαντικά στη διάχυση αυτού του προβληματισμού και των βασικών συμπερασμάτων του. Οι εκπαιδευτικοί έχουν απόλυτη συνείδηση ότι η επίτευξη των στόχων που τέθηκαν εξαρτάται από την ακολουθούμενη εκπαιδευτική πολιτική. Από το σύνολο των δράσεων ως σημαντικότερα αποτελέσματα καταγράφηκαν: 1. Η διαρκής και μαζική ευαισθητοποίηση των εκπαιδευτικών. Η συμμετοχή των εκπαιδευτικών στις δράσεις ήταν ουσιαστική και μαζική, ενισχύοντας την πεποίθηση ότι η σχολική τάξη μπορεί να λειτουργήσει ως κοινότητα μάθησης μέσα σε ένα συνεργατικό και δημοκρατικό πλαίσιο. 2. Η ανάγκη ενίσχυσης της Δημόσιας και Δωρεάν Εκπαίδευσης. Καθολική ήταν η διαπίστωση της ανάγκης για στήριξη του δημόσιου σχολείου, ιδιαίτερα μπροστά στην εφαρμοζόμενη πολιτική της υποχρηματοδότησης και της ιδιωτικοποίησης. 3. Τονίστηκε ο καθοριστικός ρόλος των κοινωνικοοικονομικών παραγόντων (ανεργία, φτώχεια, εργασιακή επισφάλεια) που επηρεάζουν τις σχέσεις εντός της σχολικής κοινότητας και δημιουργούν εκπαιδευτικές ανισότητες. Τονίστηκε επίσης η ανάδειξη των αναγκαίων υλικών προϋποθέσεων και υποδομών για τη βελτίωση του σχολείου, που προσκρούουν στην υποχρηματοδότηση των σχολικών μονάδων, στις ελλείψεις σε εκπαιδευτικό, επιστημονικό και βοηθητικό προσωπικό, στην απουσία μόνιμου και σταθερού εκπαιδευτικού προσωπικού, ώστε τα σχολεία να μπορούν να σχεδιάζουν σε βάθος χρόνο. 4. Αναδείχθηκε η σημασία της δημοκρατικής συγκρότησης και λειτουργίας του σχολείου για την ολόπλευρη ανάπτυξη			

	των μαθητών και τη διαμόρφωση ενεργών πολιτών. 5. Καταγράφηκε η ανάγκη για κοινές διεκδικήσεις, στόχους και δράσεις που θα ενισχύσουν τις συνεργατικές παιδαγωγικές πρακτικές και το δημόσιο αγαθό της μόρφωσης. 6. Η διάχυση της συζήτησης στην Εκπαιδευτική Κοινότητα. Όλες οι δράσεις τεκμηριώθηκαν σε ηλεκτρονική έκδοση, προωθώντας τη συζήτηση, τον αναστοχασμό και την ευρύτερη συμμετοχή της εκπαιδευτικής κοινότητας. Εξειδικευμένα Θέματα που Αναδείχθηκαν 7. Εξετάστηκαν οι δυνατότητες και οι κίνδυνοι από την είσοδο της τεχνητής νοημοσύνης στην εκπαιδευτική διαδικασία. 8. Τονίστηκε η ανάγκη για ουσιαστική, συμμετοχική επιμόρφωση, με τους εκπαιδευτικούς ως συνδιαμορφωτές του περιεχομένου, της διάρκειας και των όρων της και όχι άβουλους δέκτες άνωθεν επιλογών. 9. Η κριτική αποτίμηση των Νέων Προγραμμάτων Σπουδών (ΠΣ). Αναδείχθηκαν προβληματισμοί σχετικά με την ποιότητα, τη μεθοδολογία και τη θεωρητική θεμελίωση των νέων ΠΣ, καθώς και την απομάκρυνσή τους από αρχές παιδαγωγικής ελευθερίας. Αναδείχθηκε η ανάγκη να αποσυνδεθούν από κάθε μορφή αξιολόγησης-κατηγοριοποίησης μαθητών, εκπαιδευτικών και σχολικών μονάδων. 10. Αντιμετώπιση Σχολικής Αποτυχίας και Εκπαιδευτικών Ανισοτήτων. Οι δράσεις κατέδειξαν την ανάγκη για πολιτικές άμβλυνσης των ανισοτήτων και στήριξης των ευάλωτων μαθητών, ενάντια στη λογική της «ατομικής ευθύνης». 11. Η σημασία της ενίσχυσης των Σχολικών Βιβλιοθηκών. Τονίστηκε ο ρόλος των σχολικών βιβλιοθηκών ως εργαλείο ενίσχυσης της εκπαιδευτικής διαδικασίας, άρσης εκπαιδευτικών και μορφωτικών ανισοτήτων και καλλιέργειας της φιλαναγνωσίας.
Δυσκολίες που παρουσιάστηκαν	Οι βασικοί παράγοντες δυσκολίας παραμένουν: α) Η απουσία διαλόγου του Υπουργείου Παιδείας με τον συλλογικό φορέα των εκπαιδευτικών. Το γεγονός ότι οι απόψεις και τα αιτήματα του εκπαιδευτικού κλάδου δεν συζητούνται με επιλογή του Υπουργείου Παιδείας. β) Η ένταση των περιστατικών διοικητικής πίεσης, ο αυξημένος φόρτος γραφειοκρατικής εργασίας, η θεαματική αύξηση άδικων διώξεων σε βάρος εκπαιδευτικών, η απαξίωση των συλλογικών οργάνων και ιδιαίτερα του ρόλου του συλλόγου διδασκόντων. Τα παραπάνω υποβαθμίζουν τις δημοκρατικές λειτουργίες απαξιώνουν τον ρόλο των εκπαιδευτικών και εντείνουν την επαγγελματική τους εξουθένωση. γ) Το κλίμα ανταγωνισμού και τα αρνητικά στερεότυπα που προβάλλονται στο κοινωνικό σώμα για το επάγγελμα του εκπαιδευτικού με αποτέλεσμα να δημιουργείται ένα φορτισμένο περιβάλλον και να ενθαρρύνεται η στοχοποίηση των εκπαιδευτικών για κάθε κακοδαιμονία του εκπαιδευτικού συστήματος. δ) Η συνολικότερη οικονομική, κοινωνική, πολιτισμική κρίση και οι επιπτώσεις της στην εκπαιδευτική διαδικασία.

	ΑΞΟΝΑΣ / ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ (ΑΥΤΟΜΑΤΑ)	url (σύνδεσμος)
Ανάδειξη Πρακτικών και προτάσεις για αξιοποίησή τους Επιλέγτε μόνο τους άξονες που έχουν δηλωθεί από τη σχολική μονάδα (βγαίνουν αυτόματα)	Ανταλλαγή εμπειριών, μελέτη ερευνών, συζήτηση και αναστοχασμός σχετικά με την επίδραση των αναλυτικών προγραμμάτων σπουδών στην εκπαιδευτική διαδικασία, στη διδασκαλία και τη μάθηση. Συγκέντρωση υλικού και μελετών για τα αναλυτικά προγράμματα, τη θεωρία, τη θεματολογία και τη διδακτική τους. Συμμετοχή σε σχετικές ημερίδες και συνέδρια. Διερεύνηση προτάσεων και λύσεων.	https://doe.gr/%CF%83%CF%85%CE%BB%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%AE-%CE%BA%CE%B5%CE%B9%CE%BC%CE%AD%CE%BD%CF%89%CE%BD-2025/
	Διερευνούμε τους όρους και τις προϋποθέσεις φοίτησης (πλήθος, χώροι, υποδομές, υποστηρικτικοί θεσμοί, ύλη, προσβασιμότητα ΑμεΑ) όλων των παιδιών, με την κοινωνικοοικονομική ποικιλομορφία που χαρακτηρίζει το μαθητικό πληθυσμό (ευάλωτες οικονομικές και κοινωνικές ομάδες, ρομά, πρόσφυγες-μετανάστες), σε συνδυασμό με τις συνέπειες που έχουν οι εφαρμοζόμενες εκπαιδευτικές πολιτικές. Αναζητούμε, διερευνούμε, διεκδικούμε το δημόσιο σχολείο που θα μπορεί να υποστηρίξει όλα τα παιδιά που έρχονται από κάθε πολιτισμικό και κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον και οδηγεί σε αντιμετώπιση των ανισοτήτων.	https://doe.gr/%CF%83%CF%85%CE%BB%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%AE-%CE%BA%CE%B5%CE%B9%CE%BC%CE%AD%CE%BD%CF%89%CE%BD-2025/
	Η σχολική τάξη ως λειτουργική ομάδα επικοινωνίας και αλληλεπίδρασης. Τα δίκτυα επικοινωνίας και αλληλεπίδρασης στο εσωτερικό της σχολικής τάξης αντανακλούν ένα ευρύ πλέγμα διαπροσωπικών σχέσεων μεταξύ εκπαιδευτικών-μαθητών/τριών, αλλά και μαθητών/τριών μεταξύ τους. Η κοινωνική συμπεριφορά των μαθητών/τριών επηρεάζεται από τον βαθμό αναγνώρισης και αποδοχής που απολαμβάνουν στα πλαίσια της ομάδας και καθορίζεται από την ετοιμότητα τους να αλληλεπιδρούν θετικά με τους συνομηλίκους τους, να αναπτύσσουν ισχυρές διαπροσωπικές σχέσεις, να συνδιαμορφώνουν και να προσαρμόζονται στους κανόνες και τις πολιτισμικές νόρμες της ομάδας. Η δημοκρατική-συλλογική συγκρότηση των σχέσεων στο εσωτερικό της παιδαγωγικής σχέσης, σε αντίθεση με την ανταγωνιστική, επιδρά αποφασιστικά στο παιδαγωγικό κλίμα και ευνοεί στη μύηση των μαθητών στο συνεργατικό μοντέλο μάθησης και στις διαδραστικές πρακτικές με τους συνομηλίκους τους.	https://doe.gr/%CF%83%CF%85%CE%BB%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%AE-%CE%BA%CE%B5%CE%B9%CE%BC%CE%AD%CE%BD%CF%89%CE%BD-2025/
	Ερευνούμε, καταγράφουμε και αναλύουμε τη σημασία ύπαρξης και λειτουργίας της σχολικής βιβλιοθήκης. Τη συμβολή της στη μαθησιακή διαδικασία, στη διερευνητική προσέγγιση, στη διδασκαλία, στη φιλαναγνωσία, στη διεύρυνση της πολιτισμικής ταυτότητας των μαθητών, στη βελτίωση της συνεργατικής σχέσης μαθητών και εκπαιδευτικών.	https://doe.gr/%CF%83%CF%85%CE%BB%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%AE-%CE%BA%CE%B5%CE%B9%CE%BC%CE%AD%CE%BD%CF%89%CE%BD-2025/
	Διερεύνηση των πεδίων κοινής δράσης στο σύνολο των πτυχών λειτουργίας των σχολείων, σε ζητήματα όπως η πλήρης κάλυψη από τον κρατικό προϋπολογισμό των σύγχρονων αναγκών της δημόσιας εκπαίδευσης (μόνιμο εκπαιδευτικό και άλλο αναγκαίο προσωπικό, υλικοτεχνική υποδομή, δωρεάν παροχή βιβλίων και συγγραμμάτων, χωρίς καμία οικονομική επιβάρυνση των γονέων για τη λειτουργία του σχολείου). Βελτίωση των όρων φοίτησης και διαβίωσης των παιδιών σε διακτήρια σύγχρονα, άνετα και υγιεινά, ιδιοκτησίας του κράτους, με όλη τη σύγχρονη	https://doe.gr/%CF%83%CF%85%CE%BB%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%AE-%CE%BA%CE%B5%CE%B9%CE%BC%CE%AD%CE%BD%CF%89%CE%BD-2025/

	υποδομή (αυλές, εργαστήρια, γυμναστήρια, βιβλιοθήκες, υποδομές σίτισης, ξεκούρασης, παιδικές χαρές κ.ά.) σύμφωνα με τις ανάγκες κάθε ηλικίας. Μελέτη της θετικής εμπειρίας από κοινές δράσεις. Περιγραφή θεσμικών και νομοθετικών παρεμβάσεων που διασφαλίζουν τους εκπαιδευτικούς κατά την άσκηση του έργου τους. Ανιχνεύουμε/αναλύουμε την εκπαιδευτική νομοθεσία. Προτάσσουμε τη δημοκρατική λειτουργία του σχολείου, την πρόσβαση όλων των παιδιών μας στο κοινωνικό αγαθό της γνώσης, τη συνεργατική δημοκρατική αντίληψη, του συλλογικού παιδαγωγικού πλαισίου και ολόπλευρης γνώσης για όλους τους μαθητές και τις μαθήτριες, την παιδαγωγική μας υπόσταση και τη χειραφετημένη εργασία. Αναδεικνύουμε τον ρόλο του Συλλόγου Διδασκόντων στην εκπαιδευτική και διοικητική λειτουργία των σχολείων, τις αντιδραστικές αλλαγές – μέσω της αφαίρεσης αρμοδιοτήτων – που έχουν συμβεί τα τελευταία χρόνια καθώς και την ιστορική πορεία του. Διερευνούμε εκπαιδευτικά περιεχόμενα και πρακτικές που να ενθαρρύνουν/ενισχύουν παιδαγωγικές σχέσεις ισοτιμίας, ελευθερίας και αλληλεγγύης. Αντιπαραβάλλουμε τις δημοκρατικές εργασιακές σχέσεις απέναντι στην εσωτερική του ανταγωνισμού και της αποδοχής ιεραρχικών δομών. Παρουσίαση βασικών αρχών λειτουργίας της χρηματοδότησης των Σχολικών Μονάδων από τους Δήμους. Καταγραφή και δημοσιοποίηση των πρακτικών που ακολουθούνται από τους Δήμους για τη χρηματοδότηση των Σχολικών Μονάδων. Συζήτηση για τις αιτίες και τις συνέπειες αυτών των πρακτικών διαχείρισης της χρηματοδότησης. Παρουσίαση ενός πλαισίου αρχών διαχείρισης που ανταποκρίνεται στις παιδαγωγικές και μορφωτικές ανάγκες της σύγχρονης εκπαιδευτικής διαδικασίας και των σχολικών υποδομών. Διερεύνηση επιστημονικών και ερευνητικών δεδομένων, ανταλλαγή εμπειριών, μελέτη διεθνών ερευνών, συζήτηση και αναστοχασμός σχετικά με την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, επικεντρώνοντας: Στον δημόσιο χαρακτήρα της μέσω των δημόσιων πανεπιστημίων και των Παιδαγωγικών Τμημάτων, στην καθολική της απεύθυνση, στην δωρεάν συμμετοχή, στην περιοδική απαλλαγή από τα διδακτικά καθήκοντα, στο περιεχόμενό της με βάση τις ανάγκες των εκπαιδευτικών που καθορίζονται από τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς, στη διάρκεια της και στη σκοποθεσία της. Καταγραφή, συζήτηση, κριτική αποτίμηση των προγραμμάτων που πραγματοποιούνται πανελλαδικά. Διερεύνηση αναγκών που επικεντρώνονται στα ενδιαφέροντα των μαθητών/τριών. Τεκμηρίωση των αναγκών και των αιτημάτων της εκπαιδευτικής κοινότητας.	https://doe.gr/%CF%83%CF%85%CE%BB%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%AE-%CE%BA%CE%B5%CE%B9%CE%BC%CE%AD%CE%BD%CF%89%CE%BD-2025/ https://doe.gr/%CF%83%CF%85%CE%BB%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%AE-%CE%BA%CE%B5%CE%B9%CE%BC%CE%AD%CE%BD%CF%89%CE%BD-2025/ https://doe.gr/%CF%83%CF%85%CE%BB%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%AE-%CE%BA%CE%B5%CE%B9%CE%BC%CE%AD%CE%BD%CF%89%CE%BD-2025/
Προτάσεις για αναγκαίες επιμορφώσεις	ΑΞΟΝΑΣ (ΑΥΤΟΜΑΤΑ)	url (σύνδεσμος)
	Διδασκαλία, μάθηση, αξιολόγηση	https://youtu.be/WtHvYfIP2b4
	Σχολική διαρροή, φοίτηση	https://youtube.com/live/NqHyMMXn6rg?feature=share
	Σχέση μεταξύ μαθητών/τριών	https://youtube.com/live/i5bwTPkMsRs?feature=share
	Σχέση μεταξύ μαθητών/τριών εκπαιδευτικών	https://youtube.com/live/RnD4WW4jBhk?feature=share
	Σχέσεις σχολείου και οικογένειας	https://youtube.com/live/Sd9HfSFweiw?feature=share
	Ηγεσία, οργάνωση και διοίκηση της σχολικής μονάδας	https://youtube.com/live/OMfFnZox_Ro?feature=share
	Σχολείο και Κοινότητα	https://youtube.com/live/gwKVyWxftIE?feature=share
	Συμμετοχή εκπαιδευτικών σε επιμορφωτικές δράσεις	https://acrobat.adobe.com/id/urn:aaid:sc:EU:6f3d71dc-15e7-4e33-9213-f7a560d22107
	Εθνικά και ευρωπαϊκά προγράμματα	https://youtube.com/live/4h0FqRnogMw?feature=share

Για τον σκοπό αυτό συντάχτηκε το παρόν πρακτικό και αφού διαβάστηκε μεγαλόφωνα, υπογράφεται όπως ακολουθεί.

1.
 2.
 3.
 Η/Ο προϊσταμένη/ος
 4.
 5.
 6.
 7.

.....

